Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5335 — 18/31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1903 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 8 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5336

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌وللق ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ՏԻԿԻՆ ԻՒՄՊԵՐ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԱՌՋԵՒ

Դ

ԲԱՐԻԶ, 24 օգոստոս.

Լմնցաւ. դարուս ամենամեծ խարդախութիւնը պատժուեցաւ: Հեռագիրը արդէն ծանոյց ձեզի թէ Տիկին Իւմպեր եւ իր ամուսինը հինգ տարուան խցարգելութեան ու եղբայրներէն մէկը երկու եւ միւսը երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան: Որքան ալ որ համոզուած էինք Տիկին Իւմպէրի եւ իրեններուն մեղապարտութեան, բայց եւ այնպէս տակաւին տարակոյսի նշոյլ մը կար թէ մի գուցէ անպարտ արձակուին. վասն զի պէտք չէր մոռնալ թէ Բարիզի «Միւռի»ին հետ գործ ունէինք, որ քանի քանի՛ անգամ ֆանթէզիսթ վճիռներ տուած է: Ասկէ զատ նշանաւոր «Գաղտնիքը» կար, զոր Տիկին Իւմպեր կը վերապահէր վերջին պահուն՝ եթէ միլիոնները չգային: Միլիոնները չեկան, ու Տիկին Իւմպեր, վերջին վայրկեանին, երկա՛ր, միշտ միեւնոյն զառանցական ոճով «հաւկ բանք» մը արտասանեց ու վերջապէս իր «գաղտնիքը» դուրս թօցուց բերնէն: Բայց այն գաղտնիքը որ ամբողջ աշխարհ պիտի զարմացնէր, այն գաղտնիքը որ պիտի պապանձեցնէր Տիկին Իւմպէրի բոլոր թշնամիները, այն գաղտնիքը որ անմիջապէս անմեղ պիտի հռչակէր զինքը, որու ուժով բանտին դուները իրենք իրենց պիտի բացուէին «դարուս ամենամեծ զոհին» առջեւ, այն գաղտնիքը սոսկ ամենուն ծիծաղը շարժեց... ինչպէս գուշակած էինք, լեռը մուկ մը ծնաւ միայն:

Ի՞նչ էր արդեօք այն գաղտնիքը, որ նոյն ինքն փաստաբանը կը սոսկար ըսելու, որպէս զի չհարցնեն, չպնդեն զայն իմանալու համար, ա՛յնքան սոսկալի էր այդ գաղտնիքը: Ահաւասիկ. «Քրաւֆորտներու բուն անունը Ռէնիէ է եղեր:» Ո՛վ է ասի. մէկը որ վերջին ֆրանքօ-գերմանական պատերազմի առեւտրական դեր մը կատարած է. միջնորդ մըն է եղեր մասնիչ Պազէնի ու Պիսմարքի միջեւ եւ իր հարստութիւնը անանկով շահեր է: Տիկին Իւմպեր մինչեւ վերջին օրը չգիտեր եղեր, իսկ իրեն ամուսինը եւ եղբայրները երբեք մինակ իմացան: Ահա թէ ի՛նչպէս կը պատմէ այս սոսկալի յայտնութիւնը Տիկին Իւմպեր: Մայիս եօթէն, այսինքն դրամարկղը բացուելէն քանի մը օր առաջ Տիկին Իւմպեր ստիպուած է եղեր քանի մը հարիւր հազար ֆրանքի արժէքաւոր թղթեր փոխ տալ իր բարեկամ Պ. Պէնարտին. ասի երբեմն երբեմն կ'առնէ կուտայ եղեր այդ թղթերը, կ'երեւայ ի՛նչ ի՛նչ սակարանի գործողութիւններու համար: Բայց բախտը անանկ բերեր է որ վերջին անգամ քանի մը օր ուշացուցեր է. եւ ճիշդ այդ միջոցին Քրաւֆորտներէն մէկը կուգայ ստուգելու թէ ի՛նչ վիճակի մէջ են դրամարկղին մէջ թաղուած միլիոնները: Ու տեսնելով որ մաս մը անոնցմէ կը պակսի (Պ. Պերնարտին քովէն) մնացածը կ'առնեն ու կը տանին, այլ եւս վստահութիւն չունենալով Տիկին Իւմպէրին վրայ: Եւ, հակառակ ասոր աղաչանքներուն, չեն յօժարիր միլիոնները բերել դրամարկղին մէջ դնել, ահա թէ ինչո՛ւ հռչակաւոր մայիս 7ի օրը ծակ սու մը ու կոճակ մը գտան հոն: Գալով իր փախչելուն՝ կը պնդէ թէ փախուստ մը չէր անիկա. հապա նախ Պօռտօ ու անկէ Մատրիտ գացած էր Քրաւֆորտը փնտռելու համար. (որ չենք գիտեր ինչո՛ւ յանկարծ հոն կը փոխադրուի) ու հոն կը գտնէ զանի, վերստին կը պաղատի որ միլիոնները իրեն յանձնեն, բայց ի զուր. եւ հոն է որ վերջին պահուն Քրաւֆորտները կը յայտնեն իրենց բուն անունը:

Ուզողը թօ՛ղ հաւատայ. քանի մը տող եւս աւելցաւ սոյն վիթխարի թերթօնվէպին վրայ առանց դրական նշանակութիւն մը ունենալու ու Իւմպէրները դատապարտուեցան իբր հասարակ խարդախներ:

Մեր յօդուածներու սոյն շարքը վերջացնելէ առաջ կ'ուզենք ընթերցողներու ուշադրութիւնը հրաւիրել սա պարագային վրայ թէ այն ինչ որ քսան տարիներէ ի վեր չէր կրցած ընել դատաւորներու ու փաստաբաններու օրէնսգիտութիւնը, օրաթերթ մը, իր անձնական միջոցներով կրցաւ ընել: Չէք մոռցած անշուշտ թէ Մաթէն լրագիրն էր որ գործը ձեռք առաւ ու երկար, մանրամասն խուզարկութիւններէ ետքը ամենուն աչքը բացաւ ու յաջողեցաւ արգիլել որ աւելի նորանոր զոհեր այդ խաբեբաներու թակարդը ինկնան: Ու այսօր իրաւունք ունի հպարտ զգալու ինքզինքը:

Ե. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐԵՐԸ

Ա.

Մեր ժողովուրդին մեծ մասը, ինչպէս շատերուն ծանօթ է, հանքային ջուր ըսելով մինա՛կ Չիթլին, Եանողը կամ Վիշին կը հասկնան:

Անոնք ա՛յնքան շատ են, անոնց թիւը մանաւանդ այս վերջին տարիներուն մէջ ա՛յնքան շատցած են որ, եթէ ասկէ հինգ վեց տարիներ առաջ հանքային ջուրերու վրայ հրատարակուած մէկ գրքոյկը հիմականներուն հետ բաղդատենք, պիտի կրնանք որոշ գաղափար մը կազմել այս մասին:

Շահեկանութենէ զուրկ չըլլար, կարծեմ, Այբուբենի կարգով եւ համառօտ կերպով, Արեւելքի ընթերցողներուն ծանօթացնել աշխարհիս մէջ գտնուող ամենէն նշանաւոր եւ գործածական հանքային ջուրերը, իրենց բաղադրութեամբ եւ բուժիչ յատկութիւններով:

* * *

1. Ալե.—Օտի գաւառին մէջ գտնուող այս հանքային ջուրը, որուն Ալեաջուր անունն ալ կու տան, 20 եւ 30 աստիճանի մօտ տաքութիւն մը ունի. մէկ լիտրի մէջ հետեւեալ քիմիական աղերը կը պարունակէ.

Նատրոնի Երկընածխատ	920	սանթիկմ
Կիրի »	0,25	»
Մանեզիի »	0,16	»

Ստամոքսի, աղիքի թեթեւ հանգստութիւններու, կանանցախտի եւ սակաւարիւնութեան համար ըմպելի ձեւին տակ կը գործածուի եւ մորթի տեսակ տեսակ հիւանդութիւններու համար ալ լոգանքի կամ տուշի ձեւով գործածել կը յանձնարարուի:

2. Ալլվարս.—Իզէռի մէջ գտնուող այս հանքային ջուրին ջերմութեան աստիճանը միջին հաշուով 24 աստիճան է:

Բաղադրութիւն.

Ծծմբաջրային թթու	24	խ. սմ.
Բորակածին	41	խ. սմ.
Ածխային թթու	96	խ. սմ.
Կիրի ծծմբատ	0, 22	անթկր.
Մանեզի »	0, 25	»
Նատրոնի »	0, 40	»
Կիրի բնածխատ	0, 30	»
Քլորաւոր նատրոն	0, 55	»

Ըմպելի եւ ներքնաշնչութեան (inhalation) ձեւերու տակ՝ կոկորդի եւ շնչառական գործարաններու քրոնիկ ախտէ բռնուողներուն, իսկ խոյլոտ, աւշային կազմ ունեցողներուն եւ մորթի հիւանդութեամբ տառապողներու համար ալ լոգանքի ձեւով գործածուելու է:

3. Ամէլի-Լէ-Պէն.—Պիրենեան լեռներուն արեւելեան մասին ստորոտը գտնուող այս հանքային ակը 36, երբեմն ալ 63 աստիճան ջերմութիւն մը ունի:

Բաղադրութիւն.

Ծծմբաւոր նատրոն	0,013
Քլորաւոր »	0,044

Ներքնաշնչութեան ձեւին տակ խուլափողատապէ, ցնցղատապէ, հիւծախտէ տառապողներու համար, իսկ լոգանքի ձեւին տակ խոյլոտներու, յօդացաւէ տառապողներու, Ֆրանկախտաւորներու համար բաւական օգուտներ ունեցած է:

4. Արճելէզ-Կազօղդ.—Վերին Պիրենեանց մէջ գտնուող այս հանքային ջուրը պաղ է, ջերմութեան աստիճանը հազիւ 12–15 աստիճանի կը հասնի:

Բաղադրութիւն.—

Ծծմբաւոր նատրոն	0,01
Ծծմբաւոր կիր	0,02
Պրոմաւոր եւ իօտաւոր ալքալիներ	0,01
Քլորաւոր նատրոն	0,16

Ըմպելի ձեւով խոյլոտներուն եթէ տրուի, կամ աման մը մէջ տաքցնելէ յետոյ առաջ եկած շոգիները շնչառական գործարաններու քրոնիկ ախտով հիւանդներուն եթէ շնչել տրուի, մեծ օգուտներ կը տեսնուին:

5. Ալիւս.—Ալիւս անունով ծանօթ այս հանքային ջուրը Արիէժի մէջ կը գտնուի: Ջերմութեան աստիճանն է 14–18:

Բաղադրութիւն.—

Կիրի ծծմբատ	1, 83
Մանեզիի »	0, 21

Պնդութիւն, սիֆիլիս ունեցողներու երկարատեւ յօդացաւէ, մկանացաւէ տառապողներու համար ընտիր ըմպելի մըն է Ալիւսի հանքային ջուրը:

6. Ախս.—Արիէժի մէջ գտնուող այս ջուրն ալ վերինին բաղադրութիւնը ունի եւ նոյն հիւանդութեանց կը գործածուի:

7. Բիէռֆոնս.—Բիէռֆոնի հանքային ջուրը Ուազի մէջ կը գտնուի. ջերմութեան աստիճանը 12 է:

Բաղադրութիւն.—

Ծծմբաւոր կիր	0.015
Կրային աղեր	0,25
Ազատ ծծմբաջրային թթու	1.4 խ.Մ.

Տուշի, լոգանքի, ըմպելի ձեւերուն տակ ակարակազմ եղողներուն, շնչառական գործարաններու ախտով տառապողներուն կը յանձնարարուի:

8. Բլոմպիէռ.—Վոժի մէջ գտնուող այս հանքային ջուրը զարմանալի յատկութիւն մը ունի. երբեմն մինչեւ 12 աստիճան կը պաղի, երբեմն ալ մինչեւ 6–7 աստիճան ջերմութիւն մը կ'ունենայ: 0,19էն մինչեւ 0,31 անդիկրամ նատրոնի երկընածխատ, կայծքարուտ եւ ծծմբատ, շատ քիչ քանակութեամբ ալ զառիկուտ կը պարունակէ: Ջղախտաւորներու, ջղացաւէ տառապողներու, ջղայնականութեան ենթարկուողներու, յօդատապ ունեցողներու, արգանդատապի մատնուողներու համար Բլոմպիէռի հանքային ջուրը շատ օգտակար է:

9. Բուկէզ.—Նիէվրի մէջ գտնուող այս հանքային ջուրին բաղադրութիւնը հետեւեալն է.—

Նատրոնի, մանեզիի եւ կիրի երկընածխատ	2, 80
Երկաթի երկընածխատ	0,006
Լիթինի «	0,003
Նատրոնի ծծմբատ	0, 17
Քլորաւոր նատրոն	0, 20
Ազատ ածխային թթու	1,100

Դժուարամարսութիւն, երկորացաւ ունեցողներու, թանչքատապ աղետապի ենթարկուողներու համար Բուկէզի հանքային ջուրը կը յանձնարարուի:

10. Բիլլնա.—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Պօհէմիա նահանգին մէջ գտնուող այս հանքային ջուրը հազիւ 8 աստիճան ջերմութիւն մը ունի, այսինքն պաղ ջուր մըն է:

Բաղադրութիւն.—

Նատրոնի ծծմբատ	15
Մանեզիի »	12
Քլորաւոր Մանեզի	2

Տղոց համար ընտիր լուծողական մըն է:

Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ

ԾԽԱԽՈՏԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄԸ

Ֆրանսական շաբաթաթերթի մը գրածին նայելով, կ'երեւայ թէ ամենէն աւելի Անգլիոյ Քէմպրիճ քաղաքին մէջ ծխախոտի սպառում կ'ըլլայ: Հաշիւ եղած է թէ, յիշեալ քաղաքին համալսարանին ուսանողները միայն՝ տարին չորս միլիոն սիկարէթ կը ծխեն: Իւրաքանչիւր ծխավաճառ, հոն ամէն օր երեք չորս հարիւրի մօտ տուփ կը ծախէ: Եթէ նկատողութեան առնուի թէ Անգլիոյ մէջ, գրեթէ ամէն ճէնթլմէն ալ անհրաժեշտ ծխափող մը կը կրէ գրպանը, կարելի է այն ատեն երեւակայել թէ ի՛նչ ահագին քանակութեամբ ծխախոտ կը սպառի Քէմպրիճի ուսումնարաններուն մէջ:

Ասոր հակառակ, անշուշտ, Սաբա Թագուհիին յաջորդներուն երկիրն է, ուր ամենէն քիչ ծխախոտ կը գործածուի: Արդարեւ, 1642ին օրէնք մը բացարձակապէս կ'արգիլէ ծխելը ամբողջ Հապէշիստանի մէջ: Կ'ըսուի թէ այդ օրէնքը գիտմամբ հրատարակուած է, որպէս զի քահանաները չկարենան եկեղեցիներու մէջ ծխել:

Սակայն, յիշեալ օրէնքը բուն իր նպատակէն աւելի առաջ գացած է, որովհետեւ դեռ մինչեւ այսօր Մենելիքի երկրին մէջ խստիւ արգիլուած է ծխախոտի գործածութիւնը: Նոյն իսկ օտարականները սաստկապէս կը յանդիմանուին, եթէ անխոհեմաբար ծխափող մը վառելու ըլլան եւ կամ սիկար մը ծխեն:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Շար. շաբաթի թիւէն եւ վերջ)

Կ'երեւի թէ անոր փառասիրութիւնն է ստախօսութիւնը վտարել դաստիարակութենէն, ուր շատ լայն տեղ մը կը գրաւէ ընկերային պայմանադրութիւններու եւ աշխարհիկ պատշաճութիւններու ազնուանիշ անուններով: Տղուն կը սորվեցնեն ամէն տեսակ բաներ, որոնք բրտօրէն կը հերքուին իրական կեանքի եղելութիւններով: Կրօնի ուսուցիչը կը սորվեցնէ այնպիսի բաներ՝ որոնք լաւլայն կը ջրուին բնապատմութեան ուսուցչին կողմէ: Միթէ այնչափ ապո՞ւշ կը կարծէք տղան որ չի կարենայ խելամտել այս բաներուն ու ասոնցմէ չհանել իր առանձնայատուկ եզրակացութիւնները: Եթէ գիտակցօրէն կ'ընէք այս բաները, ցած, անազնիւ, շահամոլ, դաւակից, կեղծաւոր, ստախօս էք. իսկ եթէ անգիտակցօրէն կը շարունակէք հետեւիլ ձեր մանկավարժական (՞) վնասակար ու պժգալի դրութեան, գերագրապէս միամիտ, տխմար ու ձեր նուիրական կոչումին անարժան, ապիկար էք: Վասն զի չէք կրնար նախատեսել թէ ա՛յն բարոյականը՝ զոր իրեն կը սորվեցնեն, կը վարդապետեն, կը քարոզեն իրմէ մեծերը (ուսուցիչ, քահանայ, վարդապետ, եպիսկոպոս, եւլն.), ուրիշ բան չէ [illegible] բայց եթէ պերճախօսական ձեւ մը, ըստ որում այդ մեծ վարդապետներն անգամ, խղճի ամենայն հանդարտութեամբ, միջոցը գտած են իրենց սորվեցուցած, վարդապետած, քարոզած բաներուն համաձայն կամ հակառակ վարուելու ըստ պարագային: Այո՛, ճշմարիտ կ'ըսեմ որ տղան կը գայթակղի՝ գիտնալով թէ այդ մարդիկ հակառակ ընթացք մը կը բռնեն: Այսպիսի հակասական պարագաներու մէջ, ինչ իրաւունքով կը պահանջեն որ չխաբուի, չխանգարի տղուն դեռազարթ, փոքրիկ գիտակցութիւնը:

Ահա թէ ինչո՛ւ համար Թոլսթոյ այնչափ կարեւորութիւն կ'ընծայէ «այդ բաներուն»: Իրեն այնպէս կը թուի թէ ատանք քիչ մը ճշմարտութիւն կը դնեն տղուն կեանքին մէջ:

«Հաւատացէ՛ք ինծի, կ'ըսէ, անկարելի է՝ առանց ասոր՝ բարոյական դաստիարակութիւն մը, քրիստոնէական դաստիարակութիւն մը տալ, եւ կամ տղոց մտքին մէջ տպաւորել այն գաղափարը՝ թէ բոլոր մարդիկ եղբայր են իրարու:»

Այս վերջին տողերէն ալ կը մակաբերուի ան թէ հեշտակեաց դասակարգերու զաւակներուն հիմա տրուած կրթութիւնը հակասական կը նկատէ ո՛չ միայն քրիստոնէական ոգիին, այլ եւ հաւասարապաշտ ու ընկերահաշտ դաւանանքներուն հանդէպ: Իրօք, հաւասարապաշտին կամ ընկերահաշտին տեսակէտով, երբ այն ինչ ժպտի բախտը, ու տղան մաքուր գտնէ իր կօշիկները, ճակատագրապէս նոյն օրը կամ վաղը իրաւի պիտի մտածէ զարմանօք թէ ինչո՞ւ համար ինքը չի մաքրեր զանոնք:

Միակ բացատրութիւնը՝ զոր տղան ինքնիրեն պիտի կարենայ տալ, կը շարայարէ Թոլսթոյ, այն պիտի ըլլայ թէ մարդիկ երկու դասակարգի կը բաժնուին. տէր ու ծառայ: Ու այն ատեն անոր զուր տեղը պիտի խօսինք մարդկային եղբայրութեան վրայ. իմաստազուրկ, անմէջ բառեր պիտի պարունակեն մեր խօսքերը, ու անոր ամենօրեայ կեանքը, անկողնէ ելլելէն սկսեալ մինչեւ պառկիլը, հակառա՛կը պիտի սորվեցնէ անոր: Ոչ միայն ա՛լ բնաւ հաւատ չպիտի ընծայէ բարոյականի մասին իրեն ըսուած բաներուն, այլ եւ իր հոգւոյն խորքին մէջ պիտի զգայ թէ բոլոր այս ուսուցումները սուտ են, պիտի դադրի իր ծնողքին ու իր ուսուցիչներուն հաւատալէ, գուցէ մինչեւ իսկ բնաւ պէտք չպիտի զգայ ո՛ր եւ է բարոյականի:

Չենք գիտեր թէ Տիկին Ք... համոզուեցա՞ւ այս պերճախօս ճառէն: Այնպէ՛ս ենթադրենք պահ մը: Ենթադրե՛նք թէ տիկինը յաջողի իր զաւակներուն մտքին մէջ տպաւորելու գաղափար մը՝ որ սակայն կեղծ պիտի ըլլայ անոնց պարագաներուն մէջ, եւ որուն կեղծ հանգամանքն անծանօթ չպիտի մնայ, հակառակ իրենց աւել ու ջնջոց գործածելուն:

Բոլոր այս բաները ջնջել ուզելը, եղջերուաքաղ մը կը թուի մեզի, առանց հաշուելու թէ ըղձալի չէ ադոնց ջնջումը առհասարակ: Կա՛ն ոմանք՝ որ կրնան այդ բաներէն զերծ պահել իրենք զիրենք: Բայց էրիկ մարդոց մեծամասնութիւնն ու բոլոր կիները թոյլտուութիւն պիտի խնդրէին, զոր օրինակ, բարեկրթական կամ քաղաքավարական փոքրիկ ստութիւններու մասին, որոնք ո՛չ միայն վնաս չեն պատճառեր մէկուն, այլ նաեւ բարեհաճութիւն կը ծաւալեն ընկերային յարաբերութիւններուն մէջ: Այլուստ, ո՞ւր կը սկսի բարեկրթութիւնը, ո՞ւր կը վերջանայ քրիստոնէական ընկերսիրութիւնը, պարզ բարեսրտութիւնը, եթէ նախընտրելի է: Երբ ծերունի մը ձեզի ըսէ անձկոտ ձայնով թէ «Նիհարցած եմ», միթէ բարեկրթութի՞ւն է հաստատել անոր այս խօսքը: Մարդ շատ անգութ ըլլալու է որ չուզէ ապահովիչ խօսքերով հանդարտեցնել հէք ծերունին:

Թերեւս անազնուութիւն, զուտ կեղծաւորութիւն համարուի այսպէս խօսիլը, բայց՝ ըստ մեզ՝ պէտք է համակերպիլ խառնուածներու, ու մենք մտատիպարի հետ իրաւախոհ ըլլալու կողմն ենք:

(Ֆիկարօ) Ա. Ն. ԹՈԹՎԱՅԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պատերազմական նախարարին հրաժարականը.—Նախագահական ընտրութիւնը.—Ընդդիմադիրները.—Նաւարշաւ:

Նիւ-Եորք, 25 օգոստոս.—Պատերազմական նախարար Պ. Ռութի հրաժարականին արդիւնքները յառաջիկայ յունուարին միայն յայտնի պիտի ըլլան, վասն զի այդ միջոցին է որ Փիլիպպեանց հիմնական կուսակալը՝ Պ. Թաֆթ պիտի ստանձնէ պատերազմական նախարարի պաշտօնը: Ռուզվէլթ նախագահը, նամակ մը ուղղելով Պ. Ռութի, գովեստով կը խօսի սպայակոյտին ու բանակին կազմակերպութեան աշխատութեանց վրայ զորս հրաժարեալ նախարարը վարած է. նաեւ այն եղանակին համար որով լուծած է Փիլիպպեանց գրաւման ընդարձակ ու դժուարին խնդիրները: Հիմա նոյն արշիպեղագոսը գրեթէ խաղաղած է, թէեւ քանի մը օր առաջ կը ծանուցուէր թէ ընդհարում մը տեղի ունեցած է ամերիկեան զինուորներու եւ 250 բնիկներու միջեւ: Հակառակ ասոր՝ կը ծանուցուի թէ ամերիկեան վեց զօրագունդեր Փիլիպպեաններէն ետ պիտի կանչուին եւ թէ հոն գտնուող ամերիկեան զինուորներուն թիւը տասը հազարի պիտի զեղչուի, ինչ որ կարելի պիտի ըլլայ քաղաքացած զինուորներու եւ տեղական ոստիկաններու արդիւնաւոր գործունէութեանը շնորհիւ:

—Հանրապետական կուսակցութեան պետերը, որոնք արդէն մտահոգութեան մէջ են վարչական վերջին գայթակղական դէպքերուն՝ 1904ի նախագահական ընտրութեան վրայ ունենալիք ազդեցութեանը համար, հիմակ ալ զինուորական շրջանակներու մէջ Ռուզվէլթ նախագահին վերընտրութեանը դէմ տիրող զգացումներէն վրդովուած են: Տիւէյ ծովակալը ու Մայլս զօրավարը այդ ընդդիմադիր շարժումին գլուխը կեցած են, մանաւանդ Մայլս զօրավարը որ ամերիկեան բանակին սպարապետն էր, եւ որուն հանգստեան կոչուիլը, տարիքի օրինական սահմանը լրացուցած ըլլալուն համար, այն տեսակ պարագաներու մէջ կատարուեցաւ որ իրեն համար վիրաւորիչ նկատեց: Մայլս զօրավարը իր հիմնական ընդդիմադիր ընթացքին համար ներշնչուած է Փիլիպպեանց մէջ գործուած խոշտանգումներու եւ ամերիկեան գրաւման ատեն Քուպայի մէջ գործուած վարչական թերութեանց մասին եղած յայտնութիւններէն: Այդ հակառակութեան վրայ եթէ աւելնան սնտիքաներու, գործաւորական կուսակցութեան պետերուն եւ այլն հակառակութիւնները, հանրապետական կուսակցութիւնը այնպէս կը հետեւցնէ թէ Պ. Ռուզվէլթի վերընտրութիւնը պիտի չյաջողի:

—Ամերիկեան Ռըլիէնս զբօսանաւը, վերջնական նաւարշաւէն առաջ կատարուած երեք փորձերու երկրորդին մէջ ալ յաղթեց անգլիական Շամրոք Գ. զբօսա-

---

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (2)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԵՐ

Ա.

Կոմսուհիին զարդախուցին մէջ, տիկին Ժէսաք, այն հրաշաձայն երգողը, որ Շոմոնի եռանդով ու միւսիքի հրապոյրով կ'երգէ, իր ծպտեալ դերին յատուկ տաշին զգեստը հագնելու վրայ էր: Դրան մէջէն կը լսուէր տիկին Ժէսաքի կողմէ իր սենեկապանուհիին ուղղուած կշտամբանքները, մերթ ընդմիջուած նախապատրաստական գեղգեղանքներով:

—Ժօզէֆին, ուշադրութիւն ըրէք. չափազանց կը սեղմէք կուրծքս. չպիտի կրնամ շնչել... Ա՜հ, ա՜հ, ա՜հ, ա՜հ... Ա ա ա՜ն: Կը տեսնէք որ ձայնս ո՛րչափ խեղդուկ կ'ելլէ, քիչ մը թուլցուցէք... Ա՜հ, ա՜հ, ա՜հ, ա-ա-ա-ա՜հ... կարծեմ թէ ձայնս աղէկ պիտի ելլէ... գնդասեղը միսս մտաւ կոնակիս կողմը:

Հնչուն ծիծաղ մը պատասխանեց այս ցաւի ճիչին: Դեղանի տիկին Թրէզորիէն էր, որ մօտակայ սենեակի մը մէջ, վարագոյրով մը բաժնուած միայն, նաժիշտի իր նուրբ հասակը կը գալարէր խոշոր հայելիին առջեւ:

—Զա՛ր, կը խնդրեմ, ըսաւ տիկին Ժէսաք... կ'երեւայ թէ վստա՞հ էք ինքզինքնուդ վրայ, կանխաւ ապահով ըլլալով թէ պիտի յաջողիք ձեր դերին մէջ...

—Ամէնքս ալ պիտի յաջողինք: Որովհետեւ, ճշմարիտը ըսելու համար, հիանալի ենք ամէնքս ալ: Ո՞վ է ան: Մէկը ներս մտնել կ'ուզէ:

Այդ անհաճելի բացագանչութեան պատճառն էր այն փորձը՝ զոր դուրսէն կ'ընէին, սենեակին դուռը բանալու համար:

—Մի վախնաք, ե՛ս եմ, ըսաւ Պարոն տը Բրավանի ծիծաղկոտ ձայնը:

—Ի՞նչ, մինակ դո՞ւք էք, գոչեց տիկին Թրէզորիէ. բայց շատ խոկ է: Կը հաճի՞ք դուռը գոցել...

—Եթէ գոցեմ դուռը, չեմ կրնար խօսիլ, եւ եթէ չխօսիմ, չպիտի կրնաք իրազեկ ըլլալ ըսելիքիս...

—Արդարացի է ըսածնիդ: Շա՛տ լաւ, կէս մը բացէք դուռը, բայց ներս մի նայիք...

—Ինչո՞ւ համար: Շատ պատշաճ դիրքի մէջ կը գտնուիք... սեղմիրանով ու միջնազգեստով էք:

—Ինչէ՞ն գիտէք:

—Հայելիէն:

—Ա՜հ, սարսափելի բան:

Տիկին Թրէզորիէ խոյացաւ դէպ ի զարդախուցը, կիսովին պահուըտելով զինքը ծածկող սաթենէ սրահակին ետեւ:

—Հիմա, ըսէք թէ ինչ կ'ուզէք:

—Արման հո՞ս չէ միթէ:

—Ինչպէս հոս կ'ըլլայ: Կոմսին համար կ'ըսէք: Իմ հագուած ատե՞նս: Ա՜հ, յիմա՞ր էք դուք: Լուիզ, կը լսէ՞ք թէ Պ. տը Բրավան կը համարձակի ինչ խօսքեր ընել ինծի...

—Այո՛, լիրբ մըն է անիկա, ըսաւ տիկին տը Ժէսաք... ա՜հ, ա՜հ, ահ, ա ա ա ա՜հ: Բայց կը փափաքէի որ կոմսը գտնուէր, որովհետեւ խաղին վրայ բացատրութիւններ տալու հարկ կայ, ներկայացումը սկսելէ առաջ:

—Ստուերի մը պէս խոյս տուած է ան...

—Դառնալու՞ խոստումով, սակայն:

—Կը յուսամ թէ... Ամէն ինչ այնպէս ենթադրել կու տայ... բայց շատ տարօրինակ բան է... ամբողջ բնակարանին մէջ փնտռել տուի... վերջին յոյս մը ունէի թէ ձեր մօտ կը գտնուէր...

—Նորէ՛ն այդպէս կ'ըսէք:

—Պա՛հ, փոյթ չէ ընկերներու միջեւ... Արուեստը կ'արդարացնէ ամէն բան:

—Ամէն պարագայի մէջ՝ չարդարացներ ձեզ, քանի որ կատակերգակ չէք, այլ պարզ ազդարարող մը... ո՜հ, կծիկը դրէք:

—Աստուա՜ծ իմ, սա թատրոնի կիները ո՛րքան անհաճոյ են, գոչեց պարոն տը Բրավան, քիչ մը արձակելով:

Դուռը գոցեց, եւ երկրորդ անգամ ըլլալով, դէպ ի կոմսին սենեակները ուղղուեցաւ: Դուռ մը բացաւ եւ շքեղօրէն յարդարուած աշխատութեան սենեակ մը մտաւ. քանդակազարդ ընկուզենիէ կարասիներ ու հին գորգեր ամէն կողմ: Առերեւոյթ գերաններէ շինուած ձեղունը, կարմիր ու կապոյտ մասերու բաժնուած, ոսկիէ առուակներով նկարուն էր: Սենեակին չորս անկիւններուն վրայ կային Ֆոնթըրէյ-Բրավան զինանշանները, սա նշանաբանով. Fontes n'ay ի յիշատակ այն Բրավանին՝ որ Մոնկանթուրի կռուին մէջ հուկընօ հեծեալ զօրքերու կողմէ ձիէն վար գլորուած, սակայն նորէն յաջողած էր հեծնել ու ամբողջ օրը հրացան պարպել մերկ ձիու վրայ: Մէջտեղը դրուած սեղանի մը վրայ, որ երբ գրասեղան կը ծառայէր, ցիրուցան թուղթեր կային: Ճրագները կիսովին կը վառէին ու կէս-մթութիւն մը կը տիրէր սենեակին մէջ: Անոր խորը, կիսաբաց դուռնէ մը, լոյսի գիծ մը կ'անցնէր, ու քայլափոխի ձայնէ մը կը հասկցուէր թէ մէկը կար հոն: Պարոն Բրավան բարձրաձայն հարցուց.

—Արման, դո՞ւն ես սենեակին մէջ գտնուողը:

Քայլերը մօտեցան, եւ կոմսին ծառան երեւցաւ, սեւեր հագած, լուրջ ու հանդիսաւոր:

—Դո՞ւք էք, Ճէյմս... Միթէ քուզէնս տունը չէ՞: Երկու անգամ եկայ եւ չգտայ զինքը:

Ծառային դէմքը յեղակարծ լրջութիւն մը ստացաւ. աչքերը խոնարհեցուց, վախնալով որ շատ դիւրահաղորդ չերեւնայ. ակռաներուն մէջէն՝ քանի մը անգլիերէն բառեր մրթմրթաց անհասկնալի կերպով:

—Ի՞նչ կ'ըսէք, յարեց պարոն տը Բրավան: Ջանացէք աւելի յստակօրէն բացատրել ձեր միտքը:

Սենեկապանը վշտագին երեւոյթ մը առաւ, մռայլ եւ անողոք դէմք մը ցոյց տուաւ ու լուռ մնաց:

—Ա՜հ, կը սկսիք մտատանջութիւն պատճառել ինծի, գոչեց պարոնը: Ի՞նչ կը նշանակէ ձեր ընթացքը... Ձեր տիրոջ անձնուէր ծառայ մը կը ճանչնամ ձեզ... բա՞ն մը պատահեցաւ միթէ... ո՞ն... կոմսուհին պաշտօն յանձնեց ինծի տեղեկութիւն առնելու...

(Շարունակելի)

նաւը՝ Նաւարդար, ինչպէս յայտնի է, կը կատարուի «Ամերիկա» բաժակը հետ առնելու, զոր Ամերիկացիները ձեռք անցուցած են եւ Անգլիացիները չեն կրնար հետ առնել։ Այս երկրորդ փորձին ատեն ամերիկեան զբօսանաւը 1 վայրկեան 17 երկվայրկեան առաջ հասաւ որոշուած կէտը, մինչդեռ առաջին փորձին չորս վայրկեան առաջ անցած էր։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Քննիչ յանձնաժողովին տեղեկագիրը.— Թրանսվալի պատերազմին ձախողուածները.— Պատերազմական նախարար.— Բանակին վիճակը.— Խիստ քննադատութիւններ։

Լոնտոն, 25 օգոստոս.— Այսօր, ընդարձակ Կապոյտ Տետրակի մը ձեւով, երեսփոխաններուն բաշխուեցաւ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին եւ անոր վերաբերեալ խնդիրներուն համար կազմուած արքայական քննիչ յանձնաժողովին տեղեկագիրը։ Բնութիւնը կը սկսի 1895էն՝ առջի. Ճէյմսընի արշաւանքէն, որ, կ՚ըսէ տեղեկագիրը, անխուսափելի ըրաւ պատերազմը։ Քննիչները խստիւ կը քննադատեն թէ՛ այն ատենուան պատերազմական նախարարը եւ թէ զինուորական իշխանութիւնները։ Թրանսվալի պատերազմին սկիզբները պատահած ծանր ձախողուածներուն համար պատասխանատու կը ճանչնան դահլիճը որ, քաղաքական պատճառներով կը սահմանափակէր հարաւային Ափրիկէ ղրկուելիք զինուորներուն թիւը եւ պարէնաւորմանց քանակութիւնը։ Տեղեկագիրը կը մեղադրէ զինուորական իշխանութիւնը, ըսելով որ պատերազմին յատակագծին կիրառումը մէջ թերացած է, կատարելիք զինուորական գործողութեանց բնութիւնն ու որքանութիւնը անգիտացած է եւ թէ պատերազմին սկիզբները առանց հրահանգի թողած է Նաթալի ընդհանուր հրամանատարը՝ Սըր Ճորճ Հուայթ։ Քննիչները կ՚ըսեն թէ պատերազմական նախարարը բնաւ նկատողութեան չէ առած բանակին սպարապետ Լորտ Ուոլզլիի եւ տեղեկութեանց պաշտօնէութեան ազդարարութիւնները։ Այս վերջինոյն տեղեկագիրները բնաւ պաշտօնապէս չեն հաղորդուած այն ատենի պատերազմական նախարար Լորտ Լանստաունի, սպարապետին առաջարկութեան ոյժ տալու համար։ Քննիչները կը դատապարտեն նաեւ բանակին մատակարարութիւնը՝ թէ մեղադրելի մոռացումներ եւ անհոգութիւններ ունեցած է։ Քննիչներուն տեղեկագիրը կ՚ըսէ թէ պատերազմի ատեն եղաւ ժամանակ մը որ մայր-երկրին պաշտպանութեան միջոցները սպառած եւ թէ մինչեւ հիմա բան մը չեղաւ բանակին մէջ իրաց այդ վիճակը փոխելու եւ այդքան վտանգաւոր կացութեան մը կրկնուիլը արգիլելու համար։ Քննիչները կը յայտարարեն թէ բանակին համար զինուորագրութիւնը ծանր խնդիր մըն է եւ թէ բանակին կազմութիւնը իր ամբողջութեանը մէջ միջակէն վար է։ Գաղթային զինուորները լաւ տարր մը կը կազմեն ապագայ պատերազմներու համար, պայմանով որ մարզուած սպաներու հրամանին տակ դրուին եւ յարգեն կարգապահութիւնը։ Վերջապէս քննիչներուն տեղեկագիրը կ՚եզրակացնէ թէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմէն առնուած մեծ դասը այն է թէ բրիտանական տէրութեան զօրաւոր միջոցներէն չեն կրցած օգտուիլ։ Անկէ ի վեր ոչինչ եղած է կացութիւնը բարւոքելու՝ ուրիշ պատերազմի մը կարելիութեան առջեւ։ Քննիչ յանձնաժողովը հետեւաբար կը պահանջէ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմել՝ անհրաժեշտ եղած բարենորոգումները ուսումնասիրելու համար։ Թայմզ այդ տեղեկագրին վրայ խօսելով կ՚ըսէ թէ քննիչ յանձնաժողովը ցոյց տուած է զինուորական վարչութեան թերութիւնները եւ թէ հիմա նախարարութեան պարտքն է գտնել վերջնական դարմանը։ Թայմզ կը յարէ թէ զինուորական զօրութեանց պատրաստութիւնը ու վերակազմութիւնը բուն իսկ անգլիական ազգին վերաբերեալ խնդիրներ են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վիլհէլմ կայսեր մէկ այցելութիւնը.— Հերձում մը.— Գերմանիոյ կաթոլիկները.— Վիլհէլմ Բ.ի ուղղուած հեռագիր մը։

Պերլին, 25 օգոստոս.— Մարիէնպատի մէջ, այսօր, զրոյց ելաւ թէ Գերմանիոյ կայսրը նոյն իսկ այսօր Մարիէնպատ պիտի գայ՝ այցելութիւն տալու Անգլիոյ Թագաւորին։ Իսկոյն հետաքրքիրներու մեծ բազմութիւն մը հաւաքուեցաւ կայարանին շուրջը եւ հինգ ժամ սպասեց, այն ատեն միայն խաբուած ըլլալը հասկցաւ, երբ իմացաւ թէ Էտուարտ Է. կը ձգէ Ռուսլէֆանկլի ճաշարանը, անտառներուն մէջ բաւական հեռու։

—Գերման կաթոլիկներու 50րդ ընդհանուր ժողովին մէջ՝ որ Բլօնի մէջ գումարուեցաւ, Պ. Բայր առաջարկեց մեծ ուխտագնացութիւն մը կազմակերպել դէպի Հռոմ։ Ցետոյ ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց որոշում մը, որով կը բողոքէ 1870էն ի վեր Հռոմի մէջ Վատիկանի ենթակայ եղած վիճակին դէմ։ Ժողովը նաեւ Վիլհէլմ կայսեր ուղղեց հեռագիր մը՝ որ սապէս կը վերջանայ։— «Գերմանիոյ կաթոլիկներուն ընդհանուր ժողովը, կայսեր օգոստափառ անձին եւ անոր մեծանուն գերդաստանին նկատմամբ անդրդուելի հաւատարմութեան զգացումով մը տոգորուած, այս նստաշրջանին մէջ ալ պիտի ջանայ, երկիրը սիրելու բուռն սիրով մը եւ ճշմարիտ քրիստոնէական զգացումներով, իր վիճակաւութիւնները այնպէս մը կատարել եւ իր որոշումները այնպէս մը տալ որ Պետութեան ու Եկեղեցիին հաւաքական գործին մէջ համաձայնութիւնը ապահովէ։»

ՎԱՏԻԿԱՆ

Նոր կարտինալ մը.— Սիենիի արքեպիսկոպոսը.— Վենետիկի Պատրիարքութիւնը։

Հռոմ, 25 օգոստոս.— Վաղը, գահոյից դահլիճին մէջ, Պապը կարտինալութեան խոյրը պիտի յանձնէ՝ Հէրրէրօ ի Էսփինօզա կարտինալին։ Հին սովորութեանց համաձայն՝ Պապը պիտի գոցէ ու յետոյ պիտի բանայ կարտինալին բերանը։ Երեք գլխաւոր կարտինալները ներկայ պիտի գտնուին եւ պիտի ստանան Հէրրէրօ ի Էսփինօզա կարտինալին երդումը, արարողութեան տրամադրութեանց համաձայն։ Հէրրէրօ ի Էսփինօզա կարտինալը, որ հիւանդութենէ ապաքինած է, մօտերս Սպանիա պիտի վերադառնայ։

—Պիոս Ժ. Պապը ունկնդրութիւն մը շնորհեց Վօրան կարտինալին, արքեպիսկոպոս Սիենէյի որ պապական ընտրութեան ժողովին չէր կրցած հասնիլ։

—Բարի-Նուվէլ գործակալութիւնը կ՚իմանայ թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը բնաւ դժուարութիւն պիտի չյարուցանէ Պապին այն որոշման համար, որ պիտի պահէ Վենետիկի Պատրիարքութիւնը։ Ընդհակառակը Իտալիոյ կառավարութիւնը շատ գոհ է տեսնելով կարգադրութիւնը խնդրոյ մը որ Պիոս Ժ.ի հետ անմիջական վէճ մը յարուցանելու հանգամանքը ունի։ Ինչպէս ծանուցեալ, մոնսէնեօր Քավալլարի, իբրեւ պապական պատուիրակ, պիտի վարէ Վենետիկի Պատրիարքութիւնը։

ՍՊԱՆԻԱ

Թագաւորին ուղեւորութիւնը.— Հերձում մը.— Բանակը.— Քրիստինա մայր թագուհին։

Մատրիտ, 26 օգոստոս.— Ալֆոնս ԺԳ. Թագաւորը օգոստոս 29ին որ Սէն-Սէպասթիէնէն ճամբայ պիտի ելլէ Արակոնի մէջ իր ուղեւորութեան սկսելու համար։ Մինչեւ Ալմասուա երկաթուղիով պիտի երթայ, յետոյ ձիով պիտի այցելէ երբեմնի պատերազմներու դաշտերը, ապա նորէն շոգեկառքով մինչեւ Սարակոսա ուղեւորելով, Սորիայի, Պուրկոսի եւ Վալլատոլիտի ճամբով պիտի վերադառնայ։

—Բոլորովին անհիմն են այն լուրերը թէ Սպանիոյ Թագաւորը Աւստրիա, Իտալիա կամ Ֆրանսա պիտի ուղեւորի։

—Յառաջիկայ տարուան համար գործօն բանակին թիւը վաթսուն հազար հոգի որոշուած է։

—Քրիստինա մայր թագուհին ու փոքր աղջիկը՝ Մարիա-Թէրէզա իշխանուհին, փոքրաթիւ հետեւորդներով Սէն-Սէպասթիէնէն Բարիզ պիտի երթան եւ անկէ ալ Վիեննա։ Այդ ուղեւորութեան նպատակն է Քրիստինա մայր թագուհիին մօր՝ Իզապէլլա արքիդքսուհիին ժառանգութեան խնդիրը կարգադրելու։ Ատոնց վերադարձը սեպտեմբերի կէսին տեղի պիտի ունենայ։

ՀՆԴԿԱՉԻՆ

Հնդկաչինու կուսակալը.— Լրագիրներու զրոյցները, նոր կուսակալի մը մասին.— Ընտրելիներ։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Քանի մը լրագիրներ ծանուցած էին թէ Հնդկաչինու կուսակալը որ Ֆրանսա դառնալու վրայ էր, իր պաշտօնատեղին պիտի դառնայ այլեւս։ Միեւնոյն լրագիրները յաջորդին համար ալ անուններ մէջտեղ նետեցին, մասնաւորապէս Պ. Պ. Բիէր Պօտէն եւ Շօթան, երեսփոխան, եւ երկու պաշտօնատարներ՝ Պ. Պ. Ռում եւ Շարլ Լօրան։ Արդ, մինչեւ հիմա, Նախարարաց Խորհուրդին մէջ պաշտօնապէս խնդիր եղած չէ Հնդկաչինու կուսակալին՝ Պ. Պօյի հետ կանչուիլը։ Այս պահուս միակ բան մը ստոյգ է. Պ. Պօյի Ֆրանսա գալը՝ արձակուրդով։ Հետեւաբար կանխահաս է թափուր ցոյց տալ Հնդկաչինու կուսակալի պաշտօնը։ Բիէր Պօտէնի ընտրելի նշանակելն ալ անիմաստ է, քանի որ Պ. Պօյի ընտրութեան ատեն՝ կառավարութիւնը սա որոշումը տուաւ. երբ Խորհրդարանի անդամ մը կուսակալ ընտրուէր, պարտէր հրաժարիլ իր երեսփոխանական ու ծերակուտական պաշտօնէն։ Արդ՝ Պ. Պօտէն շատ բացորոշ կերպով յայտնած էր թէ երեսփոխանութենէ չի հրաժարիր։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Բարիզ ճամբորդութիւնը.— Խորհրդարանին գումարումը։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին այցելութիւնը Բարիզ՝ տակաւին չէ որոշուած վերջնականապէս, բայց մանրամասնութիւնները կը ծանուցուին։ Իտալիոյ վեհապետին ու Ֆրանսայի հանրապետութեան Նախագահին միջեւ գոյացուած կատարեալ համաձայնութեամբ մը՝ ուղեւորութեան թուականը 12-16 հոկտեմբեր է։

Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը պիտի որոշէ Բարիզ ընելիք ճամբորդութիւնը։ Իտալիոյ թագաւորին այցելութիւնը մէկ շաբաթ պիտի ուշացնէ Խորհրդարանին գումարումը. արդարեւ Նախարարապետ Պ. Զամպ մտադիր է հոկտեմբեր 13ին նիստ գումարել։

ՀԵՌԱԳԻՐԸ ՀԱԲԵՇԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հեռաձայնի ու հեռագրի գիծեր.— Մենելիք ու իր երկիրը.— Նոր գիծեր։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Երկար տարիներէ ի վեր, հեռագիրը ու հեռաձայնը կը գործեն Հարրարի ու Ատտիս-Ապապայի միջեւ։ Վերջերս Ռաս Մաքոննէնի պաշտօնարանը կապուեր է Ճիպութիի հետ։ Ութը հարիւր քիլոմէթր երկարութեամբ հեռագրական գիծ մը կը շահագործուի։ Ամրաչէն զօրքերու տեղակալ Արէլ Պարտի խօսակցին, որ անօրէնն է Մասուայէն Ատտիս-Ապապա երկարող հեռագրական գիծին, յայտարարեր է թէ դեկտեմբեր ամսուն վերջը՝ Նիրիթէ եւ Ատտիս-Ապապա իրարու պիտի միացուին հեռագրական գիծով։ Այսպէս շահագործուած գիծերուն երկարութիւնը պիտի հասնի 1700 քիլոմէթրի։ Մենելիք թոյլատրած է Իտալացիներուն՝ Մասուայի հեռագրական գիծը շինել, պայմանաւ որ Անքոպէրէն անցնի ան, ուր կը գտնուին Հաբեշիստանի քաղաքական յանցաւորները։ Մենելիք կ՚ըմբռնէ թէ կարեւոր է գիտնալ թէ ի՛նչ կ՚անցնի կը դառնայ իր երկրին չորս կողմը։ Ամէն օր տեղեկագիրներ կ՚ստանայ հեռաձայնով։ Հարաւակողմի սահմանագլուխը կ՚զգուշացած է. նաեւ հրամայած է վեց հարիւր քիլոմէթր երկարութեամբ հեռաձայն մը շինել անմիջական կերպով։ Շինուածանիւթերը Հաբեշիստան հասած են, Ճիպութիի ճամբով։ Քանի մը տարիէն՝ Ափրիկէի մէջ միակ երկիրը պիտի ըլլայ Հաբեշիստան, հեռագրական կատարեալ ցանցով մը ծածկուած։

ՌԷՆԻԷ ԵՒ ԻՄՊԷՐ

Ռէնիէ պահանջատէր Իմպէրներէն.— «Ֆիկառօ»յի յայտնութիւնը։

Բարիզ, 26 օգոստոս.— Ֆիկառօ կը ծանուցանէ թէ դիպուածով երեւան հանած է թէ Ռէնիէ ո՛չ թէ պարտապան այլ պահանջատէր է Իմպէրներէն։ Ռէնիէ հայր մը ունի եղեր, Արթիւր-Մարի Լուի անուն, որ կենդանութեանը ընդհանուր հիւպատոս Պէլճիքայի մէջ, Մէկ անձնաւորութեան ատեն վաստկած գէշ համբաւին պատճառաւ փոփոխութիւն մացուցեր է իր անուան ուղղագրութեան մէջ, Հ. գիրը ջնջելով։ Պ. Ռէնիէ 1896 փետրուար 13ին որոշեր է ամբողջ հարստութիւն մը թողուլ Պէլճիքայի պետութեան, եւ եթէ այս վերջինը չընդունի, Ֆրանսայի՝ զոր իր երկրորդ հայրենիքը կ՚ընդունի իր կտակգրին մէջ։ Բարիզցի նոտար մը սահմաներ է ժառանգութեան գործը կարգադրել Ֆրանսայի մէջ։ Ասիկա էական էր, որովհետեւ պարոն եւ տիկին Իմպէր ու օրիորդ Տօրինեաք 1,100,000 ֆրանքի պարտք ունէին Ռէնիէի, վճարելի ամսականներով։ Այդ գումարը յետոյ 633,199.83 ֆրանքի իջեցուած է, չի գիտցուիր ի՛նչ պատճառով։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԹԷՆՔ, 29 օգոստոս.— Հոս գտնուող [illegible] Յոյները թէ՛ հելլէն կառավարութեան եւ թէ օտար տէրութեանց դեսպաններուն ներկայացուցին յիշատակագիր մը՝ Պուլկարներուն դէմ։

ՄԱՐԻԷՆՊԱՏ.— Դանիմարքայի Թագաւորը, առաւօտ Քօբէնհակ ուղեւորեցաւ։ Էտուարտ Է. մինչեւ կայարան ընկերացաւ անոր։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, այս իրիկուն, հոս դարձաւ Բէչլթայէն։

— Վիներ Ալգեմայնէ Ցայթունկ կ՚ազդէ Անգլիոյ Թագաւորը որ երկուշաբթի Վիեննա պիտի ժամանէ։ Նոյն թերթը վեր կը հանէ երկու վեհապետական գերդաստաններուն եւ Աւստրօ-Հունգարիոյ ու Անգլիոյ միջեւ տիրող մտերմական յարաբերութիւնները։

ԲԷՇԹԱ.— Երէկ, կէս գիշերէն ետքը, հրդեհ ծագեցաւ երկաթուղիի հարաւային կայարանին ճաշարանէն։ Տանիքին մեծ մասը այրեցաւ։ Երեք ջրհանկիրներ վիրաւորուեցան։ Կառախումբերու երթեւեկութիւնը չընդհատուեցաւ։

ԲԷՇԹԱ.— Նախարարական տագնապը տակաւին չլուծուեցաւ։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, Անգլիոյ Թագաւորին Վիեննա այցելելէն ետքը, Բէշթա պիտի դառնայ, որպէս զի առկախ դժուարութիւնները լուծէ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին այցելութիւնը վերջնականապէս որոշուած է հոկտեմբեր 20ին։

ԱԹԷՆՔ.— Անգլիոյ նաւատորմիղէն մաս մը քանի մը օրէն Փիրէա կը ժամանէ։ Կը ծանուցուի նաեւ թէ Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմիղէն մաս մը, Կուրտոն ծովակալին հրամանատարութեանը տակ, մօտերս Փալէր պիտի ժամանէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիացի երեսփոխան Պ. Հէնրի Թոբրէնս Էնսթրութեր Սիւէզի ջրանցքին վարիչ պիտի անուանուի, փոխանակ Սըր Ջարլս Ֆրիմէնթլի։

ԲԱՐԻԶ.— Ռոմէն ու Էմիլ Տօրինեաք Ֆրէնի բանտը փոխադրուեցան։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը չուզեր Չինու յանձնել Շանկայի օրագրողները։

—Ֆրանսայի Խորհրդարանին նստաշրջանը հոկտեմբեր 20ին պիտի բացուի։

—Ֆաւրնիէ Գործակալութեան վարչական Խորհուրդը նախկին վարիչ Պ. Էմիլ Ժիլպէրը անօրէն կարգեց փոխանակ վախճանեալ Պ. Ժօրժ Ֆաւրնիէի։ Այդ Գործակալութիւնը անանուն Ընկերութիւն մըն է մէկուկէս միլիոն ֆր. դրամագլուխով։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Պետական Խորհուրդին եւ Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, անձնական տուրքի նկատմամբ հետեւեալ կանոնագիրը հաստատուեցաւ.

Յօդուած Ա.— Կ. Պոլսոյ ու Նահանգներուն մէջ բնակութիւն հաստատած օտարու բնակիչներէն տասնըութ տարին լրացնողները անձնական տուրք մը պիտի վճարեն։

Յօդ. Բ.— Այս տուրքէն զերծ են անդամալոյծները, երկու աչքէ կոյրերը, աշխատելու եւ ապրուստ ճարելու անկարող ըլլալու աստիճան հիւանդները, ապրուստի միջոցէ զուրկ աղքատները, տուրք վճարողներու Ա. Ե. Բ. կարգին մէջ գրանուողներէ անոնք որ եօթնասուն տարեկանէն աւելի են, հազարապետէն վար աստիճան ունեցող զինուորական սպաները եւ միշտ զէնքի տակ գտնուող զինուորները՝ որքան ատեն որ զէնքի տակ մնան։

Յօդ. Գ.— Տուրք վճարելիք անհատներէն գանձուելիք անձնական տուրքը հետեւեալ կերպով բաժնուած է.

Աստիճան					Ղրշ.
1	Հարկատուներու	100էն	6ին	իւրքը.	5
2	»	»	20	»	10
3	»	»	12	»	20
4	»	»	8	»	40
5	»	»	5	»	60
6	»	»	2	»	80
7	»	»	2	»	100
8	»	»	1	»	

Այս հարիւրին մէկին վերաբերեալ անհատներուն ալ հարիւրին համեմատութիւնը սա կարգերուն բաժնուած է.

			Ղրուշ
30%	հաշուով՝	իւրաքանչիւրը	150
20	»	»	200
20	»	»	300
15	»	»	400
10	»	»	500
3	»	»	750
2	»	»	1000

Գիւղերու ժողովուրդները առաջին կարգին մէջ պիտի մտցուին, իսկ քաղաքներու եւ գիւղաքաղաքներու ժողովուրդները՝ իրենց երկու օրուան շահերուն եւ ամսաթոշակ ունեցողներն ալ իրենց ամսաթոշակին երկու օրուան գումարին համեմատութեամբը վերագրեալ կարգերէն մէկը պիտի մտցուին։

Յօդ. Դ.— Նախորդ յօդուածին մէջ սահմանուած կարգերը թէեւ անփոփոխելի են, սակայն հարիւրին այսքանի վրայ սահմանուած համեմատութիւնը տուրք վճարողներու ընդհանուր թիւին համաձայն որոշուած ըլլալով, այդ համեմատութիւնը, սկզբունքով պահուելու պայմանով, ելմտական Նախարարութեան կողմէ պիտի կրնայ բարեփոխուիլ՝ նահանգներուն դիրքին ու վաճառականութեանը համաձայն։

Յօդ. Ե.— Այս կանոնագրին հրատարակութենէն անմիջապէս ետքը եկող նոյեմբերի 15էն առաջ եւ անկէ ետքը մարդահամարի վարչութիւնները երեք տարին անգամ մը ելմտական դիւաններուն կը հաղորդեն իւրաքանչիւր գիւղի, գիւղաքաղաքի ու քաղաքի արու բնակիչներու 18 տարին լրացուցներուն ցուցակը եւ իւրաքանչիւր գիւղի, գիւղաքաղաքի ու քաղաքի արու բնակիչներուն ընդհանուր գումարը։ Գաւառակներու մէջ՝ ելմտական պաշտօնէային, գաւառներու կեդրոններու մէջ՝ հաշուակալին, նահանգներու մէջ՝ Տէֆթէրտարներու նախագահութեամբ եւ Իտարէի ժողովներու անդամներէն բաղկացած յանձնաժողովներ կը կազմուին. իսկ Կ. Պոլսոյ մէջ ալ ելմտական Նախարարութիւնը կառավարական պաշտօնարաններու պաշտօնեաներէն պէտք եղածին չափ յանձնաժողովներ կը կազմէ մէկ Նախագահէ ու երկու անդամներէ բաղկացած։ Այդ յանձնաժողովները կ՚որոշեն տուրք վճարողներու կարգերը, տուրքէ զերծ եղողները եւ վերագրեալ տոմարներու մէջ սահմանուած տեղերը կը նշանակեն։ Այդ յանձնաժողովները նոյեմբերի 15էն մինչեւ յունուար 15 պիտի աւարտեն իրենց պաշտօնը։

Յօդ. Զ.— Նախորդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն պատրաստուելիք տոմարին մէջ ելմտական պաշտօնեաները զատ զատ ազդարարագիրներ կը պատրաստեն առաջին կարգէն զատ միւս կարգերուն պատկանողներու համար եւ մինչեւ յունուար 20 կը հաղորդեն անոնց։ Այն անհատը որուն կը հաղորդուի այդ ազդարարագիրը, եթէ սահմանուած կարգին համար դիտողութիւն մը ունենայ, մինչեւ տասը օր աղերսագիրով դիմում կ՚ընէ։ Գաւառակներու, գաւառներու եւ նահանգներու մէջ՝ Իտարէի ժողովները եւ Կ. Պոլսոյ մէջ ելմտական Խորհուրդը, տուրքի բարեփոխման մասին հաստատուած օրէնքներու տրամադրութեանց համաձայն, քննութիւն կատարելով, կարգերուն մէջ պահելու, վար իջեցնելու կամ վեր հանելու մասին մինչեւ փետրուար 15 որոշում կուտան։ Տուրքի համար եթէ դիտողութիւն չըլլայ, որոշուած տուրքը մինչեւ երեք տարի՝ այսինքն մինչեւ որ նորէն ընդհանուր քննութիւն կատարուի, անփոփոխ կը մնայ։

Յօդ. Է.— Ամէն տարի տուրք վճարելու տարիքը թեւակոխողներուն եւ կամ մեռնողներու ցուցակը կը տրուի մարդահամարի վարչութեանց կողմէ։ Այդ ցուցակներուն համաձայն մեռնողներու անունները կը վերցուին։ Նոր տասնըութ տարեկան եղողները, իրենց հաղորդուելիք ազդարարագրին հաղորդուելէն մինչեւ տասը օր, կրնան իրենց դիտողութիւնները ընել։ Այդ դիտողութեանց մասին տրուելիք որոշումները մինչեւ ընդհանուր քննութեան ատենը վերջնական են։

Յօդ. Ը.— Անոնք որ [illegible] ըլլալով անձնական տուրքի ենթարկուած են եւ կամ յետոյ այդ վիճակին ենթարկուողները, ո՛ր ատեն ալ ըլլայ, իրենց գիւղերէն եւ թաղերէն վաւերական իլմուխապէրներով երբ դիմում ընեն, գաւառակներու, գաւառներու ու նահանգներու Իտարէի ժողովներուն եւ Կ. Պոլսոյ մէջ ելմտական խորհուրդին որոշմամբ տուրքէ զերծ կ՚ըլլան։ Այդ մասին անոնց կողմէ տրուելիք աղերսագիրները եւ յարակից իլմուխապէրները դրոշմաթուղթի տուրքէ զերծ են։

Յօդ. Թ.— Առաջին անգամ սահմանուելիք անձնական տուրքը մէկ տարի վերջը կրնայ քննուիլ ու բարեփոխուիլ. անկէ վերջը ընդհանուր քննութիւնը ու բարեփոխութիւնը երեք տարին մէկ անգամ պիտի կատարուի։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԻՆ ԳԱՆՁՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Յօդ. Ժ.— Ելմտական պաշտօնեաները, փետրուար 15էն մինչեւ 25, տուրք վճարող իւրաքանչիւր անհատի համար, 1 թիւ նմոյշին համաձայն, տուրքի ընկալագիր մը կը պատրաստեն՝ հինգ տարուան համար, գանձուելուն յատուկ տումարին մէջ ալ արձանագրուելու եւ իւրաքանչիւր կարգի համար զատ զատ գոյնէ ըլլալու պայմանով։ Այդ ընկալագիրները, մինչեւ մարտի սկիզբը, բաշխել կուտայ հաւաքիչներու միջոցաւ։

Յօդ. ԺԱ.— Անձնական տուրքը ամէն տարի մարտի առաջին օրը անպատճառ կը վճարուի եւ մէկ անգամէն կը գանձուի։ Պաշտօնեաներու ամսաթոշակէն ալ ամէն տարի ապրիլի ամսաթոշակէն վար կը դրուի։

Յօդ. ԺԲ.— Իւրաքանչիւր անհատ, անշարժ կալուած գնելու, «ֆէրագ»ի եւ «ինթիգալ»ի, շէնք վարձելու եւ վարձու տալու եւ անցագիր ու «թասքէրէ» ստանալու առթիւ, անձնական տուրքը վճարած պէտք է ըլլայ։ Եթէ չէ վճարած, վերոգրեալ գործողութիւնները կը յետաձգուին մինչեւ որ հատուցանէ իր այդ պարտքը։

Յօդ. ԺԳ.— Անձնական տուրքը, տուրքերու գանձման կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն, հաւաքիչներու միջոցաւ կը գանձուի։ Անձնական տուրքը ստացող հաւաքիչը, եւ եթէ ուղղակի ելմտական սնտուկին յանձնուած է, ելմտական դիւանը՝ դրամին գանձուած ըլլալը եւ արձանագրուած տումարին թիւը ու թուականը յատուկ տեղը նշանակելով, կը փակցնէ այն դրոշմաթուղթը որ մասնաւորապէս այդ տուրքին համար գործածուելու նպատակով տպագրուած է։ Անհատի մը մէկ տարուան տուրքին համար տալիք դրամին ամբողջին համապատասխան մէկ դրոշմաթուղթ միայն կը փակցուի, որով հարիւր ղրուշի տեղ երկու հարիւր յիսուն ղրուշնոց դրոշմաթուղթ պիտի չփակցուի։

Յօդ. ԺԴ.— Այս կանոնագրին գործադրութիւնը յանձնուած է ելմտական նախարարութեան։

26 Ճէմազի-իւլ-Էվվէլ 1321
7 Օգոստոս 1319։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պաղտատի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Գասթէմոնիի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Օսման պէյ, որուն յաջորդեց Արճիպէղագոսի կղզիներու նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ալի Թալաթ էֆ.։ Ասոր ալ յաջորդեց Եանեայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Եագուպ Նազըմ էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ զինուորական բարձրագոյն քննիչ յանձնաժողովին անդամ Վէլի փաշայի. Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մուշի կառավարիչ Մէհմէտ Րաշիտ փաշայի. Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պրուսայի Իտատի վարժարանին վերատեսուչ Մէհմէտ Աթիֆ էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Նկատելով որ մարդկութեան թշնամի կարգ մը անձեր, այս միջոցիս, երկաթուղիի ուղեւորներու եւ ուրիշներու վրայ տինամիթ գործածելու նման եղերական արարքներ կը գործեն, եւ նկատելով որ ոստիկանութեան պաշտօնեաները որոնք աւելի եւս հսկողութիւն կատարելու պարտաւոր են, հրթիռ արձակելու նման զանոնք տարակոյսի ենթարկող բաներ պէտք չէ տեղի ունենան, հետեւաբար կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ կայս. գահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձին գիշերը հրթիռ չարձակուի եւ միայն լուսավառութիւն բաւական համարուի։ Արձակուելիք հրթիռներուն փոխարժէքը քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովին կողմէ հաւաքուելիք հանգանակութիւններով յատկացուի վերջերս Լիւլէ Պուրկազի կողմը վերոյիշեալ ոճրագործներուն միջոցաւ երկաթուղիին նկատմամբ գործուած եղերական արարքին ատեն վիրաւորուածներուն ու մեռնողներու ընտանիքներուն եւ այդ կարգի արկածեալներուն։»

ԿԱՅՍ. ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ, վաղն առտու, Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր արարողութիւններ պիտի կատարուին՝ Տ. Յովակիմ Գ. Պատրիարքին նախագահութեամբ։ Ներկայ պիտի գտնուին Սինոդականները եւ յոյն հասարակութեան երեւելիները։

—Աւստրուգերման Հրեաներու Նիւզ-սէք Գոլաբըրմի աղօթարանին մէջ ալ հանդիսաւոր արարողութիւններ պիտի կատարուին կայս. գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

—Կեդրոնական բանտը գտնուող 116 այր եւ 8 կին դատապարտեալներ որոնք իրենց պատիժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած են, կայս. գահակալութեան տարեդարձին առթիւ ազատ պիտի արձակուին։ Ատոնց ցուցակը շաբաթ օրը Կայս. Պալատ մատուցուեցաւ։

—Գաւառներուն բանտերը գտնուող եւ իրենց պատիժոյն երկու երրորդ մասը աւարտող դատապարտեալներն ալ ազատ պիտի արձակուին։

—Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան յոբելեանին առթիւ հաստատուած Համիտիէ մրցանակը, վաղը, պիտի բաշխուի Հէյպէլիի աստուածաբանական վարժարանին եւ Ֆէնէրի մայր վարժարանին բարձրագոյն դասարաններէն օսմաներէնի մէջ ամէնէն աւելի յաջող հանդիսացող ուսանողներուն։

«ԻՔՏԱՄ»Ի ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ.— Տպագրական Տեսչութիւնը երէկուընէ սկսեալ անպայման կերպով դադարման դատապարտեց Իգտամ լրագիրը, կանոնի ու պատուէրներու անսաստած ըլլալուն համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ամերիկեան դեսպանը եւ Ռուսիոյ դեսպանատան խորհրդականը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը, որ Եւրոպա կը գտնուի, օգոստոս 30ին Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ներկայ տարուան յուլիսի հասոյթն է 1,612,621 ղրշ., անցեալ տարի 1,561,801 էր եւ առջի տարին ալ 1,462,466։ Մարտէն մինչեւ յուլիսի վերջը հասոյթի գումարն է 6 միլիոն 222,384 ղրշ.։ Անցեալ տարի 6 միլիոն 119,460 էր եւ նախորդ տարին ալ 5,806,921 ղրշ.։

ՊԻՈՍ Ժ. ՊԱՊԸ.— Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը Մեծ-Եպարքոսին յանձնեց Պիոս Ժ.ի այն գիրը՝ որով պապական աթոռը բարձրացած ըլլալը կը ծանուցանէ Վեհ. Սուլթանին։ Այդ գիրը Կայս. Պալատ պիտի մատուցուի։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նոր կուսակալ Հասան պէյ, շաբաթ օրը Կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց եւ արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Յետոյ Սամսոնի ճամբով պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՏԷՐՍԻՄԻ կառավարիչ Արիֆի փաշա, երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԶՂՋՈՒՄ ԵՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁ.— Էտիրնէի գաւառական թերթը կը ծանուցանէ թէ Գըրգ-Քիլիսէի Թաշ Թէփէ գիւղի ժողովուրդը, որ կարգ մը անմիտ թելադրութիւններէ խաբուելով անկէ առաջ Արեւելեան Րումէլի փախած էին, այս անգամ զղջալով գիւղերնին վերադարձած ու սկսած են իրենց գործերովը զբաղիլ։ Նաեւ ապահովութիւն տուեր են տեղական կառավարութեան թէ իրենց ըրածին համար զղջացած են եւ թէ այլեւս այդ տեսակ թելադրութիւններէ խաբուելով իրենց գիւղէն պիտի չհեռանան։

—Թոլոշինէն կը գրեն թէ, կ՚ըսէ Սապահ, նոյն գիւղի բնակիչներէն Վասիլ Նիքոլա որ ապստամբներու թելադրութեանց անսալով իր տունէն հեռացած էր, այս անգամ զղջալով օսմ. հողը վերադարձեր է՝ ապաւինելով կայս. կառավարութեան գթութեանը։

ՅՈՒՆԱՐԷՆ լրագիրները կ՚ըսեն թէ հելլէն բարեգործական Ընկերութիւն մը երկու հազար տրախմի նպաստեր է Թուրքիոյ մէջ յունական կարգ մը կարօտ համայնքներու համար։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանապետութիւնը յատուկ պաշտօնեայի մը հետ այս տարի ալ Կ. Պոլիս ղրկեց կղզիին խաղողներուն ամէնէն լաւ տեսակները զարդարուն կողովներով, որոնք Կայս. Պալատ պիտի մատուցուին։

ՀԵԾԵԼԱԶՕՐՔԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ հեծելազօրքերու ձիերուն պակասները լրացնելու համար պէտք եղած ձիերը նահանգներէն գնուին։ Այտընի Նահանգէն երկու հարիւր ձիեր պիտի գնուին՝ իւրաքանչիւրը մէկ մէթր 40 սանթիմէթր բարձրութեամբ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանը, շաբաթ իրիկուն, Ֆէնէր երթալով տեսակցեցաւ Յովակիմ Գ. Պատրիարքին հետ։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Եւրոպական երկու գործարաններ ալ զատ զատ ծրագիրներ մատուցած են ծովային նախարարութեան՝ Գարաքէօյի Նոր կամուրջին շինութեանը համար։

—Ծովային նախարար Ճէլալ պէյ հրամայեց որ Նոյն Նախարարութեան բոլոր պաշտօնեաները եւ կառքով անցնող սպաները ու ոչ-զինուորական պաշտօնեաները վճարեն կամուրջին անցագինը։

ՍԵՒ ԼԵՌԱՆ դեսպան Պ. Պաքիչի յուղարկաւորութիւնը, ինչպէս ծանուցինք, շաբաթ օրը կատարուեցաւ Բանկալթիի ռուսական հիւանդանոցին մատուռին մէջ, ուր փոխադրուած էր մարմինը։ Կայս. Կառավարութեան կողմէ ներկայ էին արտաքին գործոց խորհրդական Նաում փաշա, Ճարիճէլի արարողապետ Ղալիպ պէյ, արտաքին Թղթակցութեանց քարտուղար Նուրի պէյ, Սուլթանիէ վարժարանին տնօրէն Ապտիւրահման պէյ եւ արտաքին գործոց նախարարութեան մասնաւոր դիւանին տնօրէն Եաւսուֆ Ֆրանքօ պէյ. նաեւ բոլոր դեսպանները եւ Յունաց Պատրիարքական Փոխանորդը։ Մարմինը Շիշլիի Յունաց գերեզմանատունը տարուեցաւ, ուր առժամաբար պիտի մնայ, մինչեւ որ Սեւ Լեռ փոխադրուի։ Ռուսիոյ դեսպանը, պաշտօնեաները, Սերպիոյ դեսպանատան գործակատարը եւ Յունաց Պատրիարքարանին փոխանորդը մինչեւ գերեզմանատուն գացին։ Ցուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցաւ Բերայի Չրհանկիր զինուորներու գումարտակ մը՝ դեր-հազարապետի մը հրամանատարութեամբ։ Բոլոր դեսպանները պաշտօնական համազգեստ կը կրէին։

«ՎԻԶԱՆԹԻՍ» յունարէն թերթը Տըպագրական Տեսչութեան կողմէ անպայման դադարման դատապարտուեցաւ, կանոնի անսաստած ըլլալուն համար։

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ կը հեռագրեն թէ Սավա Կրաւիչ զօրավարը պիտի վերստանձնէ Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպանի պաշտօնը։

ԱՆԱՍՆՈՑ ՏՈՒՐՔ.—Պետական Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ընտանի կենդանիներէն, ինչպէս են ձի, ուղտ եւ այլն տասնական ղրուշի տուրք մը պիտի առնուի. իսկ ոչ-ընտանի անասուններէն ալ երեք ղըրուշ։

ՊՈՍՆԱՅԻ ութ-տասը երիտասարդներ, կայս. արտօնութեամբ պիտի ընդունուին պետական երկրորդական ու բարձրագոյն վարժարանները։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԸ.—Ջէռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ կատարելապէս գործադրել՝ պետական հողերու վրայ կառուցուելիք շէնքերու մասին Պետական Խորհուրդին պատրաստած հրահանգին տրամադրութիւնները. նաեւ զեղծումներու եւ անկանոնութեանց պատճառ չտալ։

ՏՈՒՐՊԱՆԻ ՄԷՋ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆ.—Տուրպանի (Նաթալ, հարաւային Ափրիկէ) խալիֆներուն մէկ աղերսագրին վրայ, կայս. Իրատէ մը հրամայեց Տուրպանի մէջ օսմ. հիւպատոսութիւն մը հաստատել եւ այդ պաշտօնը յանձնել տեղւոյն երեւելիներէն վաճառական տօքդ. Ճոլէցի։

ԽԱՂՈՂՆԵՐԸ.— Ջէռնհաս պաշտօնաբանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ՝ խաղողի բերքը երբ տասանորդի համար քննութիւն կատարուելէն ետքը օդի արկածներէ աւրուի, տասանորդի տուրքէ զերծ է։

ԹԷՆՊԷՔԻԻ ՄՆԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Քէչանի, Շիրազի ու Հիճազի թէնպէքիներու հունտերէն մաս մը Այտընի նահանգը պիտի ղրկուի մշակուելու համար։ Հրահանգ տրուեցաւ նոյն նահանգին երկրագործական քննիչին որ մշակութեան եղանակը ցոյց տրուի երկրագործներուն։

ԲԱՐԻԶԻ արհեստներու յանձնաժողովը, կ'ըսէ Սապահ, մասնաւոր մարմին մը կազմեր է՝ արեւելեան Եւրոպայի մէջ վաճառականութեան եւ արհեստներու զարգացմանը մասին ուսումնասիրութիւններ կատարելու եւ առեւտրական կեդրոններու վիճակին ու գործառնութիւններուն անձամբ տեղեկանալու համար։ Այդ մարմնոյն սեղանաւորական քանի մը հաստատութիւններ ալ պիտի մասնակցին։ Օսմ. Պանքան, Քրէտի Լիոնէն, Աթէնքի արհեստական Պանքան եւ այլն, ներկայացուցիչներ պիտի ունենան։ Ֆրանսական նոյն մարմինը կը կազմեն վաճառականութեան ու արհեստագործութեան զանազան ճիւղերու մասնագէտներ։ Ատոնք Մէսաժըրիի Ընկերութենէն յատկապէս վարձուած շոգենաւով մը Կ. Պոլիս, Սէլանիկ, Պրուսա, Միտիլլի, Իզմիր ու Պիրէօն պիտի այցելեն եւ հոկտեմբերի վերջերը Աթէնք պիտի ժամանեն։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ քառասուներեք զբօսաշրջիկներ Համպուրկէն Պոլիս ժամանեցին գերմանական Բեռա շոգենաւով։

ՆՈՐ ՄԶԿԻԹ.—Գարաքէօյի կամուրջին գլուխը՝ Ազիզիէ պահականոցին դիմացը կառուցուելիք մզկիթին հիմնարկէքը վաղը պիտի կատարուի։

ԲԵՐԱՅԻ գերմանական հիւանդանոցին ետին գտնուած գետնի մը վրայ նոր շէնք մը պիտի կառուցուի՝ իբրեւ անկելանոց։ Գերմանիոյ դեսպանատանը այդ առթիւ պատրաստած յատակագծերը Բ. Դրան մատոյց՝ վաւերացուելու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ Գ. զօրաբանակին բժշկապետ Ժագ փաշայի յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդէսով կատարուեր է։ Ներկայ գտնուեր են կուսակալը ու միւշիր փաշան, քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարները, տեղւոյն երեւելիները եւ օտար տէրութեանց հիւպատոսները։ Մարմին չփոխադրուած՝ կուսակալ եւ միւշիր փաշաներ բանախօսութիւններ արտասանելով գովեր են Ժագ փաշային զինուորական յատկութիւնները եւ տէրութեան ու երկրին մատուցած ծառայութիւնները։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Հինգշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է եւ Տըմիաթի մէջ՝ մէկ մահ։

—Ուրֆայի մէջ չորեքշաբթի օրը քոլերայէ մէկ դէպք պատահեր է եւ Պիրէճիքի մէջ ալ մէկ դէպք ու չորս մահ։ Հինգշաբթի օրը Սուրիական Տրիպոլսոյ մէջ՝ 6 դէպք ու 7 մահ։ Դամասկոսի մէջ՝ 11 դէպք ու մէկ մահ։

—Օգոստոս 9էն 15 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 182 որոնց 109ը իսլամ, (54 այր, 55 կին), 67ը՝ քրիստոնեայ (35 այր, 32 կին) եւ 6ը հրեայ (2 այր, 4 կին)։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Եէնի Մահալլէի Ազամի գինետան մէջ, առջի գիշերը, Օսման, Հաֆըզ Սիւլէյման ու Արթին կռուի բռնուելով, Սիւլէյման դաշոյնով երեք տեղէն ծանրապէս վիրաւորեց Արթինը ու փախաւ, բայց քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Շաբաթ իրիկուն Մախսուսէի Ֆէրահ շոգենաւը ժամ 11.40ին կամուրջէն երբ Գատըգիւղ կ'երթար, Սէրայ Պրունի բացերը, ուղեւորներէն մէկը ինքզինքը ծովը նետեց։ Շոգենաւը թէեւ կեցաւ եւ անմիջական օգնութիւններ հասան, սակայն խեղճ մարդը պահ մը ալիքներուն վրայ տապլտկելէ ետքը անյայտ եղաւ։ Ո՛վ ըլլալը յայտնի չէ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ Գարաթաշի ու Քարանթինայի կողմերը բնակող երեք Հայեր՝ Գասպար, Երուանդ եւ Հայկ անցեալ օր այդ ծովեզերքները մակոյկով պտոյտ կատարելու առեններն շոգենաւի մը տակ մնալով, մակոյկը կոտրեր եւ երեքն ալ ծովը ինկեր են։ Գասպար ու Երուանդ չուաններով ազատուեր են, իսկ Հայկ չկրնալով չուանը բռնել, խեղդուեր է։ Դիակը անգամ չէ գտնուեր։ Հայկ Գըրգաղաճցի դերձակ Յովհաննէսի տղան էր եւ չորս տարեկանէն հօրմէ ու մօրմէ որբ մնացած էր։ Հայկ Գարաթաշի վերի կողմը կը բնակէր՝ իր մօրաքրոջ Թագուհի Սըհէթլեանը տունը։ Տասնըութ տարեկան էր եւ Սաման Իսկէլէսի կողմը դերձակ Աղնիւի քով աշակերտ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—1903 օգոստոս 1ին քաշուած Ռումէլի Երկաթուղիի պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ իրենց շահած պարգեւները եւ ամորթիսմանները 58% հաշուով պիտի վճարուին 1903 սեպտ. 1ին (Ն. Տ.)։ Այս անգամ իրենց չպիտի տրուի այն վկայագիրը, որով իրաւունք կ'ունենային պատահական յաւելուածական գումարի մը, եւ անցեալ ապրիլ 1ի ու յուլիս 1ի վիճակահանութիւններէն շահող պարտաթուղթերուն համար տրուած վկայագիրները չեղեալ պիտի նկատուին, որովհետեւ Օսմ. Կայս. կառավարութեան եւ Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդին միջեւ իրաւարարութեամբ որոշուած տոկոսի սակին բարձրացումը զօրութիւն չունի մարտ 1էն սկսելով։

Կ. Պոլիս, 11 օգոստ. 1903 8—10

* * *

ԱԶԴ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Թողեալ հասոյթներու ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի աշակերտներուն, թէ նոյն հաստատութեան վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 1/14 երկուշաբթի, եւ դասերը պիտի սկսին նոյն օրը։ Հետեւաբար առաջին եւ երկրորդ դասարանին աշակերտները կը հրաւիրուին նոյն թուականին ներկայ գտնուիլ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

24/0 Օգոս. 1903 9—15

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն Պատրիարքարան մնաց եւ երէկ առտու Մայր Եկեղեցիի մէջ Ս. Պատարագ մատոյց Ս. Աստուածածնայ Վերափոխման տօնին առթիւ։ Ն. Սրբազնութիւնը քարոզեց «Հոգին Սուրբ եկեսցէ ի քեզ եւ զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լիցի ի վերայ քո» բնաբանին վրայ։ Ս. Պատրիարքը Տիրամօր վրայ խօսելով՝ եզրակացուց թէ անիկա բարձր էր հասարակ կնոջմէ մը, քանի որ Հոգւոյն Սրբոյ զօրութիւնը՝ եւ հովանին կար իր վրայ եւ թէ Աստուածածնայ մահն ալ հասարակ կնոջ մը մահը չէր։ Ցետոյ յիշեց այն աւանդութիւնը որուն վրայ հիմնուած կը տօնէ Եկեղեցին Աստուածածնայ Վերափոխումը եւ կ'ընդունի անոր զօրաւոր ու ազդու միջնորդութիւնը եւ բարեխօսութիւնը Աստուածային Աթոռին առջեւ։ Պատարագի աւարտումէն ետքը՝ Ս. Պատրիարքը հանդիսաւորապէս կատարեց խաղողօրհնէքը։ Արարողութեանց աւարտումէն յետոյ՝ Թաղ. Խորհուրդը ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան, սեղան մը տուաւ Պատրիարքարանին մէջ։

—Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ, Տ. Վահրամ Արքեպս., երէկ, Օրթագիւղի եկեղեցին պատարագելով, յիշեց թէ Շողակաթի Ս. Աստուածածնի տօնը Էջմիածնայ համար նուիրական տօն մըն է։ Ցետոյ ընդարձակ տեսութիւն մը ըրաւ Ս. Էջմիածնայ կալուածական խնդրոյն եւ ընդհանուր ռուսահայ եկեղեցիներու կալուածներու գրաւման պարագային վրայ, յիշելով որ թէ՝ հոս եւ թէ Ռուսահայոց մէջ աննպաստ տպաւորութիւն առաջ բերած են առնուած տեղեկութիւնները։ Ն. Սրբազնութիւնը հրաւիրեց ժողովուրդը՝ աղօթել Եկեղեցիին համար։ Մաղթանքներ ըրաւ որ Ս. Հայրապետը եւ եկեղեցական ու աշխարհական դասակարգը կարողանան ի գլուխ հանել եկեղեցական իրաւանց պաշտպանութիւնը եւ ի վերջոյ յորդորեց ժողովուրդը՝ աղօթել Վեհ. Սուլթանին կենաց ու արեւշատութեան համար վաղուան Կայսերական Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

—Բաղէշի վանքերուն մատակարարութեան անկերպարան վիճակին նկատմամբ գրութիւններ կը հասնին Պատրիարքարան, յայտնելով ոմանց միջամտութիւնը վանական հասոյթներու մէջ։ Երկար տարիներէ ի վեր կանոնաւոր հաշուետուութիւն մը ներկայացուած չէ, նոյնպէս չկայ եկեղեցական զգեստներու, գոյքերու, սպասներու, ինչպէս նաեւ երկրագործական գործիքներու, անասուններու եւ այլ հացատիկներ կալուածներու ամփոփ եւ կատարեալ մէկ ցուցակը, որով կարգ մը թանկագին իրեր կորսուած կը մնան։

—Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպիսկ. Երէցեան, շաբաթ օրը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Քաղ. Ժողովի Նախագահ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի հետ, Երուսաղէմի միաբանական ծանօթ խնդիրներուն վրայ՝ զորս լուսաբանեց։

—Իզմիրի Գաւառ. Վարչութեան Խառն Ժողովը պաշտօնական նամակ մը ուղղելով տեղւոյն ազգայիններէն՝ Յովհաննէս էֆ. Զաքրեանի, խնդրած է առ այժմ չվճարել հանգուցեալ Մելքիսեդեկ Սրբազանի 100 ոսկինոց մուրհակի փոխարէնը, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն։

—Պիրէճիկի Առաջնորդ Կէօմիւքճեան Եպիսկ. նամակ մը ուղղած է Իզմիրի Առաջն. Փոխանորդ Հօր, որով կը ջանայ արդարացնել Իզմիր չերթալուն պատճառները.

—Պէյքէզի եւ Հիսարի մէջ բնակող անգլիացի ընտանիքներ սովորութիւն ունին ամէն տարի ցուցահանդէս մը կազմել ձեռագործներով եւ անոնցմէ մէկ մասը որոշեալ գիներով ծախելէ յետոյ՝ մնացեալ մասը վիճակահանութեան դնել։ Գոյացած արդիւնքը ամբողջովին կը բաժնուի այն գիւղերու մէջ բնակող ամէն ազգի աղքատներու, որովհետեւ ցուցադրուած ձեռագործները կը հայթայթուին թէ՝ անգլիացի եւ թէ ամէն ազգի տիկիններէ ու օրիորդներէ։ Այդ ցուցահանդէսը այս տարի ալ կազմուած է. հանդէսէն գոյացած 80 ոսկիի չափ գումար մը բաժնուեր, ուրկէ մաս ունեցեր են նաեւ աղքատ հայ ընտանիքներ։

—Պուքրէշի Թաղ. Խորհուրդը, ասկէ առաջ հարցում մը ըրած էր Պատրիարքարան թէ քաղաքային ամուսնութիւնը կարելի՞ է ընդունիլ Եկեղեցիի օրէնքով. Կրօնական Ժողովը բացասական պատասխան տուաւ այն ատեն եւ այս առթիւ պատրաստուած շրջաբերականը հրատարակուեցաւ։ Պուքրէշի Թաղ. Խորհուրդը այս անգամ դարձեալ կը գրէ Պատրիարքարան թէ, ազգայինի մը քաղաքային ամուսնութիւնը 10 տարի առաջ կնքուած ըլլալով, միայն անոր համար բացառապէս թոյլտուութիւն ըլլայ, պահելով հանդերձ ասկէ վերջի՝ Կրօնական Ժողովի պատուէրը եւ հրահանգը։ Կրօնական Ժողովի որոշմամբ՝ տեղեկութիւններ եւ բացատրութիւններ պիտի ուզուին Պուքրէշէն, յիշուած քաղաքային ամուսնութեան պարագաներուն նկատմամբ։

—Իզմիրի Առաջն. Փոխանորդ Տ. Յովհաննէս քհնյ. Մինասեան կը գրէ Պատրիարքարան թէ առ այժմ Առաջնորդի ընտրութիւն չեն կրնար կատարել, որովհետեւ Գաւառ. Ժողովի անդամներու թիւը կը պակսի։

—Սուլինայէն հանրագրութիւն մը եկած է Պատրիարքարան, որով կը յայտնեն թէ տեղւոյն Տ. Խաչատուր քահանան հրաժարելովը, ուրիշ քահանայի մը առաքումը Պատրիարքարանի կողմէ անհրաժեշտ է։ Հանրագրութեան մէջ աւելցուած է որ եթէ Տ. Խաչատուր քահանան մնայ իրենց քով, ժողովրդեան մէջ գժտութիւն առաջ պիտի գայ։

—Ս. Պատրիարքը որոշած եւ հրամայած է որ, մէկ քանի գլխաւոր Թաղերու մէջ ուր աղջկանց բարձրագոյն դասընթացք հաստատուած է, աղջկանց աւանդուի օսմաներէն լեզուն։

—Կիլիկիոյ Կաթող. Փոխանորդը, որուն մահը ծանուցինք շաբաթ օր, 80 տարեկան էր։ Հանգուցեալը մօրը կողմէ Աճապահեաններէն, վարդապետ ձեռնադրուած էր Միքայէլ Կաթողիկոսէն եւ Անտիոք ու Պէյլէն կարճատեւ պաշտօնավարութենէ մը յետոյ, հաստատուած է վանքին մէջ, ուր իբրեւ Լուսարարապետ օգտակար եղած է, պահելով անկորուստ, ինչ որ անեղծ եւ անկորուստ մնացած ու աւանդուած էր իրեն։ Իր հաւատարմութիւնը, մանաւանդ աւանդապահութիւնը գնահատուած է, եւ այդ պատճառաւ իսկ 1880 թուականին՝ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոս ձեռնադրած է զինքը եպիսկոպոս։ Բաց որոշ եւ վարժ ձիավար եղող Տ. Կիրակոս եպսկ. կը հասկնար նաեւ նախնեաց լեզուն, ինչպէս նաեւ Թուրքերէնը. հմուտ էր եկեղեցական կարգերու, կանոններու եւ երաժշտութեան։ Իր տեղապահութեան շրջանը մօտ տասը տարի տեւած է։

—Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալըմքճեան Պատրիարքարան ուղղած գրով մը կը յայտնէ թէ անցեալ յուլիս 24ի հինգշաբթի առտուն երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է քաղաքին մէջ, որ տեւեր է երեք երկվայրկեան. բարեբախտաբար անձի կորուստ չկայ։ Երկրաշարժի պատահումէն երկու երեք ժամ յետոյ ստացուած պաշտօնական եւ մասնաւոր հեռագիրներ ծանուցեր են թէ՝ Մանազկերտի նախորդ երկրաշարժէն կործանուած եւ վերաշինուած բոլոր շէնքերը նորէն հիմնայատակ կործաներ են։ Նոյնպէս Պալանըգի գաւառակի կեդրոնը Կոփ գիւղաքաղաքին մէջ շատ մը շէնքեր փլեր են։ Բարեբախտաբար երկրաշարժ զգացուած տեղերուն մէջ անձի կորուստ չկայ, երկրաշարժը ցորեկ ատեն պատահած ըլլալուն համար։

—«Իւնիօն» ապահովագրական Ընկերութեան Տնօրէն Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան, որ ատենէ մը ի վեր իր տիկնոջը հետ Եւրոպա կը գտնուէր, ուրբաթ օրը մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Ուսումն. Խորհրդոյ

Կրթական պաշտօնէից անուանման, հրաժարման եւ անոնց թոշակի առթիւ հարկ զգացուած է կանոնական որոշ տրամադրութեամբ ճշդել այս պարագաներն, եւ ըստ առաջարկութեան Խորհրդոյս եւ որոշմամբ Խառն Ժողովոյ, Ամեն. Սրբազան Պատրիարք օր 6 օգոստոս թուականաւ եւ 1088 համարաւ պաշտօնագրով կազմ. Կանոնագրին 41րդ յօդուածն փոփոխուած է հետեւեալ կերպով.—

«Յօդ. 41.— Թաղ. Խորհուրդք կ'ընտրեն իրենց վարժարանաց այր թէ կին կրթական պաշտօնեաները ամէն աստիճանէ, խորհրդակցութեամբ վարժարանի Տեսչին կամ Աւագ-ուսուցչին։ Իսկ Տեսչի կամ Աւագ-ուսուցչի ընտրութիւնը, որ նոյնպէս կը կատարուի Թաղ. Խորհրդոց կողմէ, նախապէս կը վաւերացուի Ուսումնական Խորհրդէն եւ կը հաստատուի Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ։

«Տեսուչ եւ Աւագ ուսուցիչք չեն կրնար պաշտօն ստանձնել, ցորչափ իրենց ընտրութիւնը վաւերացուած չէ Ուսումն. Խորհրդէն եւ հաստատուած Ս. Պատրիարքէն։

«Թաղ. Խորհուրդք՝ դպրոցական տարւոյն ընթացքին մէջ չեն կարող արձակել կրթական պաշտօնեայ մը։ Հարկեցուցիչ պարագայի մը տակ առժամապէս կրնան գոնէ դադրեցնել, պայմանաւ որ անմիջապէս Ուսումն. Խորհրդոյ հաղորդեն պատճառը եւ հաւանութիւն ստանան։

«Եթէ Թաղ. Խորհուրդ մը առանց Ուսումն. Խորհրդոյ իմաց տալու արձակէ կրթական պաշտօնեայ մը, կամ եթէ իր պատճառը հարկեցուցիչ պարագայ չնկատուի Խորհրդին կողմէ, Թաղ. Խորհուրդը պարտական է իսկոյն վերահաստատել այդ կրթական պաշտօնեայն իր պաշտօնին մէջ, վճարելով իր թոշակը, ցորչափ տեւէ անոր դադարումը։

«Կրթական ո եւ է պաշտօնեայ դըպրոցական տարւոյ ընթացքին մէջ չի կրնար հրաժարիլ իր պաշտօնէն. բայց ստիպողական պարագայի մը առջեւ պարտաւոր է մէկ ամիս առաջ ներկայացնել իր հրաժարագիրը Թաղ. Խորհրդոյ, եւ պատճէնը հաղորդել Ուսումն. Խորհրդոյ։ Առանց այս ձեւակերպութեան կամ եթէ պատճառաբանութիւնը բաւական չնկատուի, պատասխանատու կը մնայ Ուսումն. Խորհրդոյ առջեւ, եւ Խորհրդոյ որոշմամբ կը տուժէ նաեւ առնուազն իր մէկ ամսու թոշակը, եւ ժամանակաւոր արգելքի կ'ենթարկուի մէկէն մինչեւ վեց ամիս։

«Ո եւ է կրթական պաշտօնեայ՝ որ ամբողջ դպրոցական տարին կամ առնուազն վերջին վեց ամիսներուն մէջ պաշտօնավարած է, իրաւունք ունի ըստանալու արձակուրդի ժամանակուան թոշակը ամբողջապէս.»

Հետեւաբար՝ կանոնական այս տրամադրութիւններն ի պաշտօնէ կը ծանուցուին, ի տեղեկութիւն եւ ի գործադրութիւն կրթական պաշտօնէից եւ ազգային վարժարանաց վարիչ մարմիններուն։

(Կնիք)

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանը պիտի բացուի Սեպտ. 2ին (ըստ Ն. Տ.)։

Դպրոցին դիրքը հիանալի է, ծովահայեաց, օդաւէտ. դասարանները լուսաւոր են եւ ընդարձակ ըստ բաւականի։ Խստիւ կը հսկուի տղայոց բարոյականի, կրթութեան եւ առողջութեան վրայ։ Կ'ուսուցուին Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն, Գերմաներէն, Անգլիերէն ու Իտալերէն լեզուները, իմաստասիրութիւն, բնաբանութիւն (Physique), բնալուծութիւն (Chimie), Հաշուակալութիւն (Comptabilité), Երկրաչափութիւն, Գրահաշիւ, Թուաբանութիւն, Բնական Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Պատմութիւն, Մատենագրութիւն, եւայլն. Գծագրութիւն, Գեղագրութիւն, Մարմնամարզութիւն, Ձայնական եւ Գործիական երաժշտութիւն։

Վարժարանին աշակերտներէն անոնք որ քաջ ու ընտիր կը հանդիսանան ուսմանց ու բարի վարքի մէջ, կ'անցնին յետոյ Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանը, եւ եթէ հոն ալ քաջ հանդիսանալով ուսմանց ու բարի վարքի մէջ՝ արժանաւոր դատուին, կրնան յաճախել քաղաքին Ակադեմիան ու բարձրագոյն վարժարանները եւ կամ կը ղրկուին Իտալիոյ եւ ուրիշ երկիրներու համալսարանները։

Վարժարանին տարեթոշակն է 25 օսմ. ոսկի. կարօտ ընտանիքներու համար միայն, զիջողութիւն ընելով, 15 օսման. ոսկի. անկէ նուազ թոշակով աշակերտներ չեն ընդունուիր։

Աւելի մանրամասնութեանց փափաքողք կրնան դիմել ուղղակի Մօտայի (Գատըգիւղ) Մխիթարեան վարժարանի Տեսչութեան։

Հ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՐՈՍ

ԾԱՆՕԹ.— Ձրիներուն թիւը արդէն իսկ լեցած ըլլալով, այս տարի այլ եւս ձրի աշակերտ չպիտի ընդունուի բնաւ։ Վարժարանին շէնքն ալ նորոգուած եւ աւելի ընդարձակուած է այս տարի։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ

Կ'ուզուի որ գիտնայ ֆրանսերէն եւ կեանքի ու հրդեհի ապահովագրութեանց գործերու տեղեակ ըլլայ։ Նամակները ուղղել անգլիական Նամակատունը, տուփ թիւ 5, հարկ եղած երաշխաւորութիւնները ներփակելով։ 5—2

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30 օգոստոս.— Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ կայս. հրամանագիր մը, որ ելմտական նախարար Պ. Վիթէն նախագահ կ'անուանէ նախարարաց յանձնաժողովին, վախճանեալ Պ. Տուրնավոյի տեղ։ Հրամանագիրը նաեւ պաշտօն կը յանձնէ Պ. Վիթէի՝ առաջուան պէս վարել Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագրութեան մը կնքման բանակցութիւնները որոնք վերջերս սկսած էին, որպէս զի այդ բանակցութիւնները անյապաղ բարւոք ելքի մը յանգին։

—Ելմտական նախարարութեան համար Պ. Վիթէի յաջորդ նշանակուած է Պ. Բլէօքէ, վարիչ Ռուսիոյ պետական պանքային։

—Նիքոլա կայսեր մեծ հօրեղբայրը՝ Միխայիլ Նիքոլայեւիչ մեծ դուքսը, կաթուած ունեցաւ՝ ձախ կողմը անդամալուծուելով. սակայն մտային կարողութիւնը անվթար կը մնայ. սրտին գործողութիւնը գոհացուցիչ է եւ ջերմութիւնը սովորական։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ թագաւորը, երէկ, ընտանիքով Նիշ ժամանեց։

ՊԷՇԹԱ.— Պուլկարիոյ իշխանը, երէկ Մուրանիէն հոս հասաւ եւ անմիջապէս Սօֆիա ուղեւորեցաւ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԱՆԺԷ, (Ֆրանսա) 30 Օգոստ.—Պ. Տըլոնէ ծերակուտական ընտրուեցաւ Մէն-է-Լուարի նահանգէն։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Պ. Վիթէ ելմտական նախարարութեան Խորհուրդին նախագահ անուանուեցաւ։

ՊԷՇԹԱ.—Պաշտօնական վիճակագրութեան մէկ զեկոյցը կը ծանուցանէ թէ Հունգարիոյ մէջ ցորենի բերքը լաւ է։

ԱԹԷՆՔ.—Հելլէն կառավարութիւնը արտօնեց զէնքերու արտածումը։

—Պատերազմական նոր նախարարը պատրաստեց օրինագիծ մը որ կը փոխէ զինուորագրութեան հիմնական օրէնքը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ժողովուրդը կը պատրաստուի ամենաջերմ ընդունելութիւն մը ընել Անգլիոյ թագաւորին որ վաղը կը սպասուի։ Փողոցները եւ մանուածներու բազմաթիւ տուներ դրօշազարդուած են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ թագաւորը, յառաջիկայ ամառուն, այցելութիւն պիտի տայ Հէսի մեծ դուքսին Հայտէլպէրկի դղեակին մէջ։ Նաեւ կը կարծուի թէ Մայէնսի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Վիլհէլմ կայսեր հետ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Վաղը սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՓԱԿՈՒՄ 16 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	34	03 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	34	08
Ամէնէն վար գին	»	33	38
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	121	—
Ամէնէն բարձր գին	»	121	50
Ամէնէն վար գին	»	120	37

ԲԱՑՈՒՄ 18 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	34	09
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	25
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Յօս. Օթմ. Նանմ է Վալէօռ		—	—
Յօմ. Ապահ. Ընկ.		4	42
Թըմպաքէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուիսանս		1	60
» պարտաթուղթ		486	—
Ճարափ Կ. Պոլսոյ		506	—
Թրամվայ		108	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		366	—
Օավըրիա		79	50
Անատոլը երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	52
« պարտաթուղթ	«	523	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	65
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	88

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանքոց	Ղրշ.	87	13
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Հոլ էմբէրիալ	»	89	30
Քըճիձ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	167	38
Մէթալիք	»	—	—
Բուալը Ձեթագրամ	Օ. Ո.	5	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	90	56
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	60	—
» » » Դ. բաց.	31	12
» » » Դ. գոց.	31	12
Օսմանեան Պանքա	13	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնոբոլ	48	—
Պուլկարական 1888	89	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	104	37
Բոմինիալ	104	—
Թրանսվալ	4	31
Այտին երկաթուղի	25	—
Փոխանակագիր	25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 28 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	47
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	31	65
» գոց.	»	31	70
» » » Բ.		—	—
« » » Գ.		34	67
Օսմ. Պանք. Պանքա	ֆր.	580	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	124	75
Օսմ. մաքսատուն	»	477	—
Օսմ. Ռէժի	»	391	—
Բրէօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1132	—
Իտալական Ռանթ	»	102	30
Սպանիական արտաքին	»	90	90
Թրանսվալ	»	109	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	145
բամպագէշ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 29 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	10
Ռումէլի երկաթուղի	»	117	20
Օսմ. Ռէժի	»	357	—

ՊԵՐԼԻՆ, 29 Օգոստոս

Թուալը	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	137	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	220

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԳԱՐՆԶՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զգուշարանին դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելու դիւրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԱՄԵՐ ՊԻՔՈՆ
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԵՐ ՊԻՔՈՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած սա եւ՝ բարեբար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս մաշուած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ.— Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառանիշը կեղծած ըլլալով՝ Ամէր Պիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել. որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջել որ շիշերը Ինկիլոն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրէ։

Միակ Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ։

Պ. Պ.

Բ. Պոնոմի		Ղալաթիա
Ա. Ռէյսիւս		»
Էքօնոմիք Գօօբէռաթիվ		Ղալ. եւ Բէրա
Ռօզառիօ Սիւսօնէ		»
Բաքառօբուլօ եւ Մէլէթիատէս		»
Ժ. Սթավրօբուլօ		»
Քօթթաքի եղբարք		»
Վէնսան Գասապեան (դեղագոր.)		Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Փեազիմ	»	»
Տ. Մէզիքի որդի եւ Ընկ.	»	»
Մ. Մէզիքի	»	»
Թ. Լինօ	»	»
Պ. Սէֆէրեան	»	»
Ժ. Վօնթիքիանօս եւ Ընկ.	»	»
Էմիլ Լաննըրան		Բէրա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբարք եւ Ընկ.		»
Թ. Սուրէննեան		Բէրա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա
Պօն մարշէ		Բէրա

եւլն. եւլն. եւլն. 12—25

{Էն Արագ Սա Կարդացէք}

ՀՈՎԱՆՈՑԱՎԱՃԱՌ
ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

Քանի մը հարիւր կամ հազար ղրուշ ծախսելով կը գնէք կամ շինել կու տաք զգեստ, շապիկ, ֆէս եւ գլխարկ՝ վայելելու եւ վայլեցնելու համար։ Աղէկ։ Բայց ի՞նչ օգուտ. եթէ անձրեւի մը բռնուիք ու եթէ հովանոց չունենաք — կամ անձրեւ չանցնող հովանոց մը — ատոնք ամբողջ կը թառամին եւ նորութեան շնորհքը չի մնար վրանին։ Ուստի, խնամով շինուած, ձեւաւոր եւ բնաւ անձրեւ չթափանցող ՀՈՎԱՆՈՑ մը գնեցէք Ղալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառ Միհրդատ Հայկազնէն։ Գոհ կը մնաք։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԵԷ

Շիրքէթի Խայրիէ վափօրլարընըն եանաշմալարընա մախսուս օլան ուսմում իսկէլէլէր մէվգըֆլէրինտէ սիրաէ վահիտ վէ իսկէլէլէրին տէրէճէի էհէմմիյէթ վէ իհթիյաճընա կէօրէ իւչ սընըֆա թագսիմ իտիլէրէք լիւզում կէօրիւլտիւքճէ միւճէտտէտէն ինշա իտիլմէլէրի մուգարրէր իսէ տէ զիքր օլունան ուսուլը ճէտիտէյի մէմտուհէյէ մուվաֆիգ վէ ղանէթ մուհքէմ պիր չէքլ ու թարզտա ինշասը իւզէրէ լազըմ կէլէն րէսիմ վէ էշքալ վէ պլանլարընըն թանզիմ օլան միմար վէ գալֆալար թարաֆընտան թէքլիֆ վէ թանզիմ վէ թէգտիմ իտէ օնպէշ կիւն զարֆընտա Շիրքէթ իտարէսինէ իրաէսի վէ իպրազ իտիլէճէք րէսիմ վէ պլանլարտան Շիրքէթճէ պէյէնիլէն չէքլէրին քապուլէ իլէ իճրասը վէ էսպաբի մուգթէզիյէսինին թէհիյէսի իլան օլունուր։

5 աղուստոս 1319 9—10

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանին Խնամակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու մեր յարգոյ Հասարակութեան թէ իր 1903–4 ուսումնական տարին պիտի սկսի Երկուշաբթի, Սեպտ. 1/14 ին։

Այս առթիւ հարկ կը զգայ յայտարարելու թէ իր ուսումնական ծրագիրը մասնաւոր խնամքով բարեփոխած է, զայն աւելի օգտակար ընելու համար ընդհանրութեան եւ աւելի համաձայն մեր հասարակութեան պիտոյից։

Սոյն ծրագրին համեմատ, Ուսումնարանին շրջանը վեցամեայ է, երեք երկամեայ ընթացքներէ բաղկացեալ, այսինքն Խոնարհագոյն, Միջին եւ Բարձրագոյն։ Իւրաքանչիւր ընթացքին աւարտելուն՝ յատուկ վկայագիր մը պիտի տրուի աշակերտին, մասնաւոր քննութենէ մը ետքը։

Ուսումնարանիս բարձրագոյն վկայագիրը ստացող աշակերտք կարող պիտի ըլլան թէ՛ մայրաքաղաքիս առեւտրական եւ սեղանաւորական հաստատութեանց մէջ մտնել եւ թէ՛ Ֆրանսայի վաճառականութեան, Արուեստից եւ Երկրագործական վարժարաններուն մէջ ընդունուիլ։ Այն աշակերտներուն համար որ սահմանեալ են Համալսարանական բարձրագոյն ուսմանց հետեւելու, ինչպէս են Բժշկական, Իրաւագիտական, Գիտութեանց, Դպրութեանց եւն., Ուսումնարանս յաւելուածական ընթացք մըն ալ ունի, որուն մէջ կ'աւանդուին իւրաքանչիւր ճիւղին կարեւոր եղած ուսմունքն։

Ուսումնարանին Խոնարհագոյն կարգին մէջ ընդունուելու անպատրաստ աշակերտաց համար, լաւ կազմակերպութեամբ Նախակրթական ընթացք մըն ալ հաստատուած է։

Խնամակալութիւնը փափաքելով ուսումնասէր ընտանեաց դիւրութիւն ընծայելու, աշակերտաց ընդունելութեան պայմանները աւելի դիւրամատոյց ըրած է, այս առաջիկայ դպրոցական տարիէն սկսեալ։

Մասնաւոր տնօրէնութեամբ մը Ուսումնարանը կ'ընդունի նաեւ այն արտաքին աշակերտները, որոնք իրենց ուսումնական ընթացքը աւարտել կը փափաքին, միայն Ուսումնարանին յաւելուածական ընթացքին դասերուն հետեւելով։

Ուստի՝ բայց ազգասէր ազգայինք Ուսումնարանիս օգուտներէն չզրկելու համար, Խնամակալութիւնը որոշած է ձրիաբար ընդունիլ, իրենց վարքովն ու աշխատասիրութեամբը վկայեալ 10 աշակերտներ, որ առնուազն Ուսումնարանին Խոնարհագոյն դասընթացքին հետեւելու կարող են։ Այս նպատակաւ մրցանք մը հաստատուած է, որուն կրնան մասնակցիլ ամէն փափաքողներ։ Ծնողք կրնան այժմէն իրենց որդիները արձանագրել տալու համար, դիմել Ուսումնարանիս Տնօրէնութեան, Բերա, Եէշիլ փողոց, Թիւ 1, ամէն չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի առաւօտները մինչեւ կէս օր։

Խնամակալութիւն
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ, ՍԿԻՒՏԱՐ

Ամերիկեան Վարժարանի յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 1903 Սեպտ. 15ին (Ն. Տ.)։

Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 35 օսմ. ոսկի Ուսումնարանին չորս դասընթացքներուն համար, իսկ 30՝ Նախակրթարանին համար։

Տնօրէնութիւնը ջանք չէ խնայած վարժարանը ամէն առաւելութիւններով օժտելու։ Լաւագոյն դրութիւնով եւ մեծ յաջողակութիւնով կ'ուսուցուին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն եւ դասական լեզուները, ինչպէս նաեւ բնական գիտութիւններ։

Հմուտ եւ վարժ հիւանդապահուհիի մը աչալուրջ հսկողութիւնը կը վայելեն աշակերտուհիները եւ կ'ապրին խաղաղ ու բարեկարգ մթնոլորտի մը մէջ։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհի Տ. Փեթրիքի։ 3–20

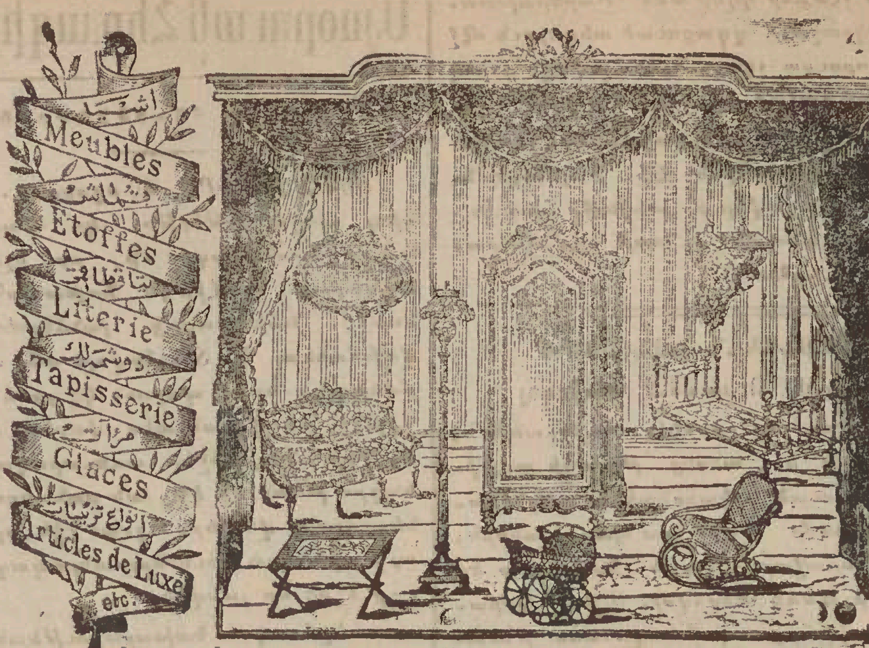

ԱԼԻ ՐԻԶԱ ԷՖԷՆՏԻ

Ղալաթիայի Հայոց եկեղեցիի դէմ թիւ 25
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղճատուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէր սիրեր, միշտ կը փափաքէր գիրուկ, թոմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ազգային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառանար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և [illegible] ու զօրանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Գօնարաթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարանատու ու դեղի վաճառանոցներուն մէջ։
21—26

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն.
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559[illegible]
Սաքսոնիա	13900	Բաննոնիա	484[illegible]
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2948
Ուլթոնիա	8845	Թիբրիս	293[illegible]
Ումբրիա	8128	Սիբերիա	293[illegible]
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	355[illegible]
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	[illegible]
Աւրանիա	7269	Ճէրաալտ	[illegible]

Գ [illegible] ՃՈԼԻ & ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթճեան խան. Թիւ 6, 7. [illegible] 25

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՓՈԽԱԴԱՐՁԱԲԱՐ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գումարը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած բաշխումները՝ Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի. որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը. 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ապահովագրական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և լիակատար պայմանագրութիւն է, [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 էն 100 [illegible]

Ներկայացուցիչ ի Թուրքիա
Ճ. ՌՕ. ՀՈՒԻԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Ա. ՁՈՒՐՃԵԱՆ
[illegible]

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս ու ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրէնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՖՈՒԼԻՍ

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնառու գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հետքը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. Բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը ճշդուեալ է.
200 Ֆրանք առանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ ճղթակազմ հատորով
225 Ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանաչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանտաներով) [illegible]
[illegible]
[illegible] 587

Ռ ԱՑՏԻՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ [illegible] 16 երեսնոց գրքոյկ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 [illegible] 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղչէ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքային մասնաճիւղը Եէնի ճամի [illegible] փողոց Օսմ. [illegible] դէմը։

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ
Մաքրուհէնէլար, Զարչըլը խան. Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING ie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Զարշը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ Նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ- ի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՀՈՒԼԼԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Ընդհանուր Կեդրոն Կ. Պոլսոյ եւ Սեւ ծովի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Դիդօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիոսդօ	2274	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3726	Միլօ	1057	Սքէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորացիօ	3600	Մօնդէվիդէօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրուրօ	1713	Հումպէր	395	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրրօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էկրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթէլլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթթարիօ	4035	Թօրքինօ	487
Գայիրօ	1837	Էրատօ	1841	Քիէվօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլփինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պօլօ	810	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1881	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Դիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1813	Զէնօ	1200
Դոլօքատօ	4235	Կուգանօ	1243	Լորէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՔ ԵՆՐԻՔՍՕՆ
Թ. 22—24. Թիւչիւնճիւ Մէյէթ խան Ղալաթիա 277

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 19/1 Սեվաստապոլ ժամը 10ին առտուն Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 21/3 Օտեսա ժամը 10ին առտուն
Շբ. 23/5 Մէթէլիւս, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։ Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՈԺԷՆ ԵՒ ՀԱՅՆԷՍ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Սեպտ. 1ին Պիրիէի, [illegible]
[illegible]
[illegible] 245 [illegible]
75 Ֆրանք. [illegible]
[illegible]
[illegible] 515 Թ. ՊԸՔՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԷՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնիան	10500	Պէրքշիրէ	3500
Չէսդրիան	10500	Արմորիքն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիան	9000	Արապիան	3500
Քոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Կորճիան	8000	Անատոլիան	2500
Դեւոնիան	8000	Ալճարէն	2500
Վիրճինիան	8000	Իտալիան	2000
Քալիֆորնիան	3700	Մէնտօ	90
Վալոնիան	3700	Օպորտօ	80
Ֆլամինքիան	3700	Լիզպօն	8
Տալաքիան	3500		

[illegible]
[illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել
առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, [illegible]
600 [illegible]

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒՋԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (131)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Ե

Ամենակարճ ճամբով Բաբրինէ փողոցը հասնելու համար, արտաքին ծառուղիէն պէտք էր յառաջանալ, որ հեռու չէր այն վայրէն, ուր Ալիս բաժնուած էր իր քուզէնէն։

Անտարակոյս Ժօրժ կը փափագէր տուն դառնալ, որովհետեւ ինք ալ սկսաւ յառաջանալ կարճ ճամբէ մը, որուն ծայրը կը նշմարուէին ծառեր, տնկուած լայն ճամբուն վրայ՝ որ Նախկին ցանկապատին տեղ կը բռնէր։

—Էհ ուրեմն, փոքրիկ, գո՞հ ես այսօրուան պտոյտէդ։

—Օ՜հ, այո՛, մրմնջեց։ Լաւ է բաց օդը ծծել։ Մեր տան մէջ այնքան մութ կ'ընէ որ մեծ մայրս ստիպուած է ժամը երեքին ճրագ վառել։

—Տղաս, վաղը նորէն պիտի գամ առնեմ քեզ. այս անգամ ուրիշ կողմ պիտի երթանք շրջագայիլ։ Թերեւս կոմսուհին տեսնելու երթանք։

—Ի՞նչ կոմսուհի։

—Այն կոմսուհին որ Ֆրիտլանտ պողոտային մէջ բնակարան մը ունի։

—Ա՛հ, այո՛, Նատէժը։

—Ի՞նչպէս, Նատէ՞ժ ըսիք։ Տիկին Եալթա ըսել կ'ուզես։

—Մեծ մայրս միշտ Նատէժ կը կոչէ զայն։ Իրեն հարցուցէք։

Մաքսիմ զարմանքէ զարմանք կը գլորէր։ Կոմսուհիին անունը չէր գիտեր, բնաւ խորհած չըլլալով տոքթ. Վիլլակամի հարցնել. բնաւ չէր յուսար որ Բաբրինէ փողոցի այդ [illegible] արտասանէ այդ անունը։

Նմանապէս մտքէն չէր անցած որ այրի տիկին Բիբիաք այնքան մտերմօրէն վարուէր կոմսուհիին հետ։

Ու Մաքսիմ ինքզինքին կը խոստանար տիկին Եալթայի հաղորդել Ժօրժէի խօսքերը, որ անտարակոյս չէր ստեր։

Ճշմարտութիւնը տղոց բերնէն կ'արտաբերուի, մանաւանդ երբ տղաք ո և է շահ չունին զայն պարտկելու մէջ։

—Ահաւասիկ այն փողոցը, ուր գնդակ կը խաղայինք յաճախ, գոչեց Ժօրժ։ Կը տեսնէ՞ք այս մեծ տան առջեւ գտնուող մայթը։ Կարծես թէ գնդակ գլորելու համար շինուած է։ Երկու ժամ խաղացած եմ հոն, այն օրը երբ Թաթա [illegible]։

—Ա՛հ, իրա՞ւ կը ճանչնաս այս տեղը։

—Օ՛հ, չա՛տ լաւ։ Ինծի այնպէս կը թուի որ դեռ երէկ պատահեցաւ ատիկա, այնչափ որոշ կը յիշեմ հոն գտնուիլս։ Առտուն ուշ մնացած էի՝ դրասենեակ երթալու համար։ Ինքնիրենս ըսի թէ լաւագոյն էր բնաւ չերթալ։ Պէտք կարծեցին որ հիւանդ էի։

—Բայց կը յուսամ թէ ամբողջ օրը հոն չի մնացիր, հարցուց Մաքսիմ, որ բնաւ առիթ չէր փախցներ տեղեկութիւն քաղելու համար։

—Ո՛չ... յետոյ գացի թափառիլ ամրութեանց մօտ, Անվիէրի դրան կողմը..., ինծի այնպէս կուգայ որ հոս դարձայ։ Չեմ գիտեր ալ եւս։

—Ջանա՛ յիշելու։

—Կեցէք քիչ մը՝ [illegible] անցընեմ տունը։

—Հիանալի բնակարան մըն է։ Մեծ մուտք մը ունի, եւ լայն բակ մը։ Նոյն ալ պարտէզ ունենալու է։

—Պարտէ՞զ մի, կրկնեց Ժօրժ, գլուխը ծռելով, միտքը ամփոփելու համար։

—Ու այդ պարտէզը դէպ ի Մոնսոյի պարտաստանը կ'երկարի, որ շատ մօտ կը գտնուի այս տեղին։

—Պատերո՞վ շրջապատուած պարտէզ մըն է ատիկա։

—Բնականաբար։ Եթէ կը շահագրգռուիս տեսով, կրնանք շրջանը ընել այս տան, քանի որ ծառուղիին ծայրը կը գտնուի։ Գիտե՞ս թէ որո՞ւն կը վերաբերի ան։

—Ո՛չ... սակայն կը կարծեմ թէ հոն մտած եմ։

—Պէտք կրնամ տեղեկութիւն առնել, խորհեցաւ Մաքսիմ, որուն հետաքրքրութիւնը սկսած էր արթննալ։ Այս տունը բնակուած ըլլալու երեւոյթը ունի, թէեւ բոլորովին նոր երեւոյթ մը ունենայ։ Ինչո՞ւ համար մօտ գացած ես հոն, յարեց Մաքսիմ բարձրաձայն։ Թերեւս դրասենեակէն տրուած նամակ մը յանձնելու համար։

—Ո՛չ, ո՛չ։ Վստահ եմ թէ ատոր համար չէր։ Այդ օրը դրասենեակ չէի գացած արդէն։

—Եկուր շէնքին ճակատը դիտէ, ու յիշողութիւնդ քրքրէ քիչ մը։

Մաքսիմ բռնելով Ժօրժէի ձեռքէն, փողոցին ծայրը առաջնորդեց զայն։

—Ահաւասիկ Քուրսէլ ծառուղին, ուր գտան քեզ, ըսաւ Մաքսիմ, ցոյց տալով երկար պատ մը եզերող հակուղին։

Ժօրժ երբ անցաւ փողոցին անունը կրող տախտակին առջեւէն, դէմքը խաւկոյն լուսաւորուեցաւ, աչքերը շողացին ու գոչեց.

—Հոս է։ Կը ճանչնամ այս տեղը։ Յառաջանանք։ Ցոյց պիտի տամ ձեզի։

Ու քաշեց տարաւ Մաքսիմը, որ բնաւ չընդդիմացաւ։

Արագ քայլերով՝ քսան մեթրի չափ տեղ յառաջանալէ յետոյ՝ Ժօրժ կանգ առաւ.

—Կը տեսնէ՞ք այդ պատը, ըսաւ։ Անկէ վար ինկայ։

—Ապահո՞վ ես ըսածիդ վրայ։

—Բոլորովին վստահ։ Տեսէ՛ք, [illegible] կտորներ փրթած են։ Ինկած պահուս՝ գլուխս սա խոշոր քարին զարնուեցաւ, որ ոտքիս ծայրը կը գտնուի։

—Բայց հոս չգտան քեզ. Թրամուէյին գծին վրայ պառկած էիր։

—Թերեւս հոն դրած են զիս։ Վար գլորելէս յետոյ բան մը չեմ յիշեր ալ եւս։

—Սակայն անկէ առաջ գիտակցութիւն ունէիր, հետեւաբար յիշելու ես թէ ինչո՞ւ համար մագլցեցար սա պատին վրայ։

—Տեսնելու համար թէ ինչ կայ ներսի կողմը։

—Ի՞նչ տեսար։

—Ոչինչ... գիշեր էր։

Մաքսիմ անհամբերութեան շարժում մը ըրաւ, բայց կրցաւ ինքզինքը զսպել։ Ատենը չէր Ժօրժէն խրտչեցնելու։

—Ինչպէս յաջողեցար այդ բարձունքին վրայ ելլել, յարեց Մաքսիմ։

—Կարծեմ շուանի միջոցաւ... այո՛... շուան մը՝ որ հանգոյցներ ունէր եւ ծայրն ալ կեռ մը։

—Ո՞ւրկէ առիր այդ շուանը։

—Մոռցած եմ։ Բայց կը վստահեցնեմ ձեզ թէ հանգուցաւոր շուան մը գործածեցի. վար իջած միջոցիս փրթած ըլլալու է։

—Օ՛ն, փոքրիկ Ժօրժս, յիշողութեան ճիգ մըն ալ ըրէ։ Պարապ տեղը չէ որ մագլցած ես այդ պատն ի վեր։ Նպատակ մը ունենալու էիր։

—Ապահովաբար, բայց մոռցած եմ թէ ի՛նչ նպատակով։

—Խորհէ՛։ Ժամանակ կու տամ քեզի։ Մի խրտչիր բնաւ, եթէ քիչ մը սաստեցի քեզ։ Կը յուսամ թէ վախ չպատճառեցի քեզի։ Ես Վիներին չեմ, եւ ո՛չ ալ [illegible] հրամաններ ունիմ։ Քու բարեկամդ եմ... ինչպէս էր Պ. տը Քարնոէլ։

«Հազարումէկ Գիշերներ»ուն մէջ Ալատին շատ զարմացաւ, երբ երեւան եկաւ այն ոգին, զոր կանչած էր հրաշալի ճրագը շօշափած ատեն։

Ոչ նուազ զարմացաւ Մաքսիմ, երբ լսեց Ժօրժէի սա խօսքերը.

(Շարունակելի)